

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

2013. gada 22. jūnijs – 5. jūlijam

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 24 (1298)

Lasiet tīmeklī!
www.brivalatvija.lv

Nākamais numurs
5. jūlijā!

Priecīgus Ligo svētkus!

Berlīnē tiekas organizāciju pārstāvji

No kreisās: Zuze Krēšliņa-Sila, Dr. Genādijs Vasiļevičs, Eiženija Veiriha, vēstnieks Ilgvars Kļava, Iveta Kūls, Nils Ebdens, speciālo uzdevumu vēstnieks Rolands Lappuķe, Kārlis Krūmiņš, Arvis Logins, Vinija Folkmane

Latvijas vēstniecībā Berlīnē 12. jūnijā notika Vācijas latviešu organizāciju un aktīvistu tikšanās ar speciālo uzdevumu vēstnieku diasporas jautājumos Rolandu Lappuķi un ar vēstnieku Ilgvaru Kļavu. Brīvā gaisotnē „apaļā galda” diskusijā Lappuķe informēja klātesošos par inovācijām sadarbībā ar diasporu un uzsvēra nepieciešamību vēl labāk iepazīties ar latviešu organizācijām ārzemēs, uz klausot viņu aktuālos jautājumus un problēmas. Diskusijā tika secināts, ka valdības atbalsts darbam ar tautiešiem ārvalstīs ievērojami pieaug. Neatbildēts ir jautājums par veidiem, kā veicināt ārvalstīs dzīvojošo tautiešu atgriešanos

Latvijā un kā iesaistīt ārvalstīs un Latvijā dzīvojošos vienotā informācijā telpā, kā arī veicināt latviešu valodas prasmes apguvi bērniem, kas dzimuši jauktās ģimenēs ārvalstīs.

Kontakts starp LKV un Latvijas iestādēm, kas ir atbildīgas par diasporas jautājumiem, tiek uzturēts nepārtraukti. Šis kontakts pastāv arī ar Eiropas latviešu apvienību (ELA) starpniecību. Latviešu kopības Vācijā (LKV) valdes priekšsēdis Nils Ebdens atgādina, kāda nozīme ir faktam, ka LKV, būdama organizācija, ir ELA biedroorganizācija. ELA atšķirībā no LKV ir Latvijā reģistrēta biedrība, un tāpēc tā var piedalīties

dažādos projektu konkursos Latvijā. Piešķirtie projektu līdzekļi savukārt nāk par labu Vācijas un citu valstu latviešu skoliņām, notieņiem u.c.

Tikšanās piedalījās arī Latviešu centra Minsterē (LCM) administratore Zuze Krēšliņa-Sila kopā ar diviem Minsteres aktīvistiem. Vērtīgi bija tas, ka senās biedrības (LKV un LCM) pārstāvji varēja ne vien iepazīties ar Berlīnes latviešu aktīvistiem, uzzināt par tur notiekošo, bet arī informēt par iespējām sadarbībai ar LKV. No Berlīnes bija ieradusies koŗa vadītāja, skoliņas vadītāja un dažādu sarīkojumu rīkotāja. Bija arī cilvēku grupiņa, kas plāno 2015. gadā, kad notiks Raiņa un Aspazijas 150. dzimšanas dienas atcere, Vācijas galvaspilsētā noturēt vērienīgu sarīkojumu, iepazīstinot vāciešus ar šiem spilgtajiem latviešu literatūras pārstāvjiem. Lēš, ka Berlīnē dzīvo vairāk nekā 2000 latviešu.

Pēc padarīta darba bija iespēja klausīties vietējā mākslinieka Andreja Eglāja koncertu krodziņā *Waldo*, kas pieder Berlīnes latvietim Mārtiņam Birnbaumam.

Nils Ebdens,
LKV valdes priekšsēdis

Foto: Imants Urtāns

Rīgas centru rotā “Sidraba birzs vainags” - XXV Vispārējo latviešu Dziesmu un XV Deju svētku galvenā mākslinieka Ivara Mailiņa vides objekts. Līdz pat svētku nobeigumam ikviens ir aicināts iziet cauri “Sidraba birzs vainagam” Elizabetes un Brīvības ielas krustojumā

Aleksandrs Čāks

Jāņu nakts

Nez ko gan gaida tas pūlis uz
Daugavas bruģētā krasta?
Dziesmu un auru bez sāta kā
Lielākās bajāra kāzās.
Kaŗi sen beigušies labi, sen
Strēlnieki nākuši mājās,
Viesis nav gaidāms neviens.-
Jāņu nakts,
Jāņu nakts valda.
Liekas, pat mirdzošais gailis uz
Pēteŗa baznīcas torņa,
Sašķiebts no gaviļu spēka un
Jāņuzāļu tirdošām smaržām,
Pacelties spārnos grib varens
Un iejaukties zilgmē ar
putniem,
Tālumiem jaunumus nest –
Jāņu nakts,
Jāņu nakts valda.

Latvijas Kultūras diena Londonā 2013. gada 15. jūnijā

Par spīti mākoņainajām debesīm un īslaicīgām lietām gāzēm (kas atsauca atmiņā laika apstākļus 2008. gada Dziesmu svētku nobeiguma koncerta dienā!), saulīte caur biežajiem mākoņiem tomēr parādījās un apspīdēja Latvijas Kultūras dienas atklāšanu. Jaunais Latvijas vēstnieks Lielbritānijā Andris Teikmanis svinīgi uzrunāja lielo klausītāju pulku. Tā bija viņa pirmā oficiālā uzstāšanās jaunajā amatā. Vēstnieks uzsvēra Dziesmu svētku nozīmi mūsu kultūras attīstībā un atgādināja Rīgu - Eiropas Kultūras galvaspilsētu 2014. gadā.

Sekoja raiba dziesmu, deju un video filmējumu virkne, kas saistīja publikas uzmanību līdz pašam sarīkojuma beigām. Tā kā Latvijas Kultūras dienu apmeklēt varēja bez maksas, Londonas Latviešu koŗa, Londonas deju kopu “Londona dejo” un “Salinieki”, koklētāju ansambļa “Zapte” un folkloras grupas “Austrumkalns” sniegumu nepilnu četru stundu garumā baudīja teju 2000 apmeklētāju. Sarīkojuma dalībnieku skaits un viņu neviltotā pacīlātība pierāda, ka, svešā pilsētā dzīvo-

Foto: Ilvars Veinbergs

dami, latvieši nav zaudējuši latvisko apziņu un ir gatavi ziedot savu brīvo laiku, lai uzturētu latviešu tradīcijas dzīvas arī ārpus dzimtenes. Informatīvus materiālus par Latviju nodrošināja Latvijas vēstniecība Londonā. Klātesošajiem bija arī lieliska iespēja nobaudīt īstu latviešu rupjmaizi, pīrādziņus un citus gardumus, ko bija sarūpējuši pārstāvji no “mazās Latvijas” - Bostonas pilsētas Linkolnšīrā.

Lai gan sarīkojuma vieta atrodas pašā Londonas pilsētas sirdī - pāris simtu metru attālumā no Parlamenta un *London Eye* panorāmas rata, *Victoria Embankment Gardens* parka apzaļumojumu ieskautā estrāde ļāva uz dažām stundām aizmirst lielpilsētas steigu un kņadu un padomāt par nu jau tuvajiem Dziesmu un Deju svētkiem.

Kultūras dienas idejas autors un organizators ir enerģijas un en-

tuziasma pilnais Latviešu studentu asociācijas Lielbritānijā ģenerālsekretārs Richards Kols sadarbībā ar Latviešu nacionālo padomi Lielbritānijā.

Latviešu Studentu asociācija Lielbritānijā un LNPL izsaka pateicību visiem, kas palīdzēja īstenot šo skaisto dienu, - paldies “Bērzes strazdiem”, kas gādāja par apskaņošanu, Vestminsteras pašvaldībai, kas deva atļauju rīkot šo notikumu, un it īpaši Sabiedrības Integrācijas fondam par dāsno atbalstu, bez koŗa sarīkojums ne-

būtu noticis.

Kultūras dienas organizatori cer, ka Lielbritānijā ir iedibināta jauna tradīcija, kas turpināsies arī nākamajos gados!

Terēze Bogdānova

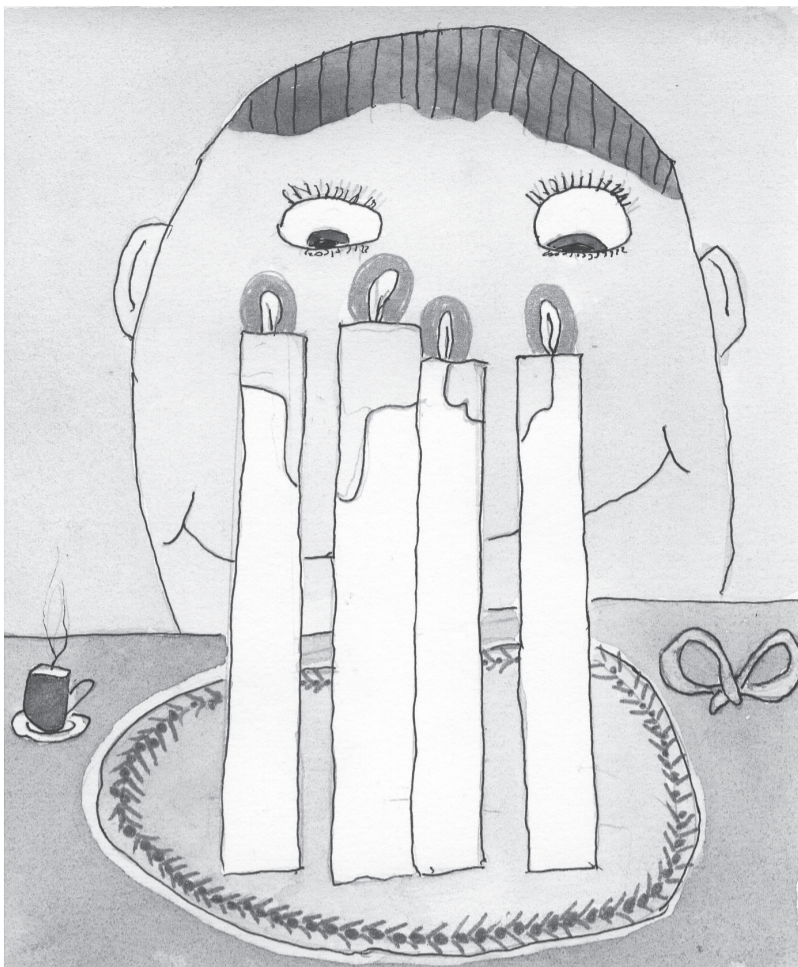
LATVIEŠI LIELBRITANIJĀ

Atbalsts Latvijas bērniem

Londonas latvieši iesaistās labdarības akcijās ar mērķi palīdzēt grūtībās nonākušiem Latvijas bērniem

Latvijas plašsaziņas līdzekļos bieži tiek ziņots par bērniem, kas cietuši no fiziskas un emocionālas vardarbības pašu ģimenēs. Šie stāsti - māte un patēvs nogalina 8 gadus vecu zēnu par izēstu ievārījuma burciņu, vecmāmiņa mazdēlu tur šķūnī, piekēdētu ar suņa ķēdi, - ir nežēlīgi un liek sažņaugties sirdij. Tie arī atgādina, ka vismazāk aizsargātai sabiedrības daļai - bērniem īpaši grūti klājas tieši ekonomiskās krīzes laikā.

2009. gadā vairāki Anglijā strādājoši latviešu jaunieši izveidoja organizāciju *Giving for Latvia* un pirmo reizi Londonā rīkoja Ziemsvētku labdarības balli ar mērķi palīdzēt tieši šādiem bērniem un jauniešiem, kas nonākuši Latvijas krīzes centros - pašvaldību iestādēs, kuŗās vairākus mēnešus var uzturēties bērni no nelabvēlīgām ģimenēm, pirms tiek lemts par viņu atgriešanos ģimenē vai turpmāko dzīvi kādā no Latvijas bērnumamiem. Pēdējo četru gadu laikā ar labdarības rosmēm un izsolēs *Giving for Latvia* biedri ir savākuši 12,4 tūkst. sterliņu mārciņu naudas ziedojumos un 2,2 tonnas mantisko ziedojumu - rotaļlietu un drēbju. Tie sadalīti vairāk nekā desmit Latvijas krīzes centriem, privātajiem bērnumamiem, kā arī nonākuši pie citiem bērniem, kam nepieciešama palīdzība.

Giving for Latvia šonedēļ izlaidusi ziņojumu par savām 2012. gada aktivitātēm. Sakopota pērn saziedotās naudas (1,7 tūkst. sterliņu mārciņu) un mantisko

ziedojumu (gandrīz 700 kg bērnu drēbju un rotaļlietu) sadale starp atbalstāmajiem krīzes centriem visā Latvijā, piemēram, Valmierā, Dobelē, Ogrē, Talsos un citviet.

Pagājušogad organizācija sāka sniegt savdabīgu atbalstu Latvijai arī citādi. 2012. gads ir pirmais gads, kad *Giving for Latvia* naudas ziedojumu krīzes centri varēja tērēt, iepērkoties pie konkrētiem Latvijas ražotājiem, ar kuŗiem organizācijai izveidojusies cieša sadarbība un kuŗi krīzes centriem piedāvāja atlaidi par visiem labdarības pirkumiem.

Tā kā interese par *Giving for Latvia* darbību bija liela, organizācija nesēn Anglijā atvērusi bankas kontu, un tās dibinātāji pašreiz oficiāli reģistrējas Anglijas nodokļu pārvaldē *HMRC* par bezpeļņas organizāciju. Šāds oficiālais nodokļu maksātāju statuss kopš 2013. gada rudens dos iespēju *Giving for Latvia* izmantot Anglijā populāro *GiftAid* shēmu, kas ziedotājiem - privātpersonām un uzņēmumiem - ļaus izmantot nodokļu atvieglojumus. Taču jaunais statuss nemainīsot organizācijas darba stilu, proti, tā plāno arī turpmāk darboties, izmantojot vienīgi brīvprātīgo darbu, ne santima no ziedojumu summām netērējot administratīviem izdevumiem.

Giving for Latvia nav vienīgā organizācija, kas iepriekšējo gadu laikā aizsākusi labdarības projektus Anglijā ar mērķi palīdzēt Latvijas bērniem. Piemēram, plašu atbalstu Lielbritānijā latviešos

guvusi arī ikgadējā *ShoeBox* Ziemsvētku dāvanu sagādāšana Latvijas internātskolu bērniem. Ne katram Anglijā dzīvojošam un strādājošam latvietim ir iespēja ziedot naudu vai bērniem nepieciešamas mantas un dāvanas. Taču arī ziedots laiks, piemēram, šķirojot un kastēs sakārtojot atdāvinātās drēbes un rotaļlietas vai mūziķiem bez maksas uzstājoties labdarības sarīkojumos, tāpat kā palīdzība ar transportu, nogādājot ziedojumus Latvijā, labdarības organizācijām sniedz nozīmīgu atbalstu un palīdz turpināt aizsāktos labos darbus.

Par to, ka *Giving for Latvia* darbi tiešām ir nepieciešami arī turpmāk, liecina organizācijas mājaslapā www.givingforlatvia.com atstātās daudzās krīzes centru atsauksmes ar siltajiem pateicības vārdiem visiem tiem Anglijā latviešiem, kas atsaukušies uz aicinājumiem un ziedojusi gan naudu, gan mantas. *Giving for Latvia* cer arī uz turpmāku Lielbritānijas latviešu un cittautiešu atbalstu un vienmēr laipni gaida jaunus biedrus ar jaunām idejām par to, kā savākt pēc iespējas vairāk ziedojumu tiem bērniem Latvijā, kuŗi nevar uzticēties saviem vecākiem un kuŗiem ļoti nepieciešams citu cilvēku atbalsts.

Daniela Utane

“Nāc zaļā pļavā...”

Otrās jūnija nedēļas nogalē Daugavas Vanagu Fonda Kovenrijas nodaļas īpašumā Mūsmājas pulcējās ap 250 latviešu no nedēļas nogales skoliņām, lai kopā ar savām ģimenēm svinētu bērnu un jauniešu svētkus. Šogad svētkiem bija dots nosaukums „Puķu bērni”, un šis puķu motīvs vijās cauri visai svētku programmai.

Divu dienu garumā bērniem un jauniešiem dažādās vecuma grupās bija iespēja darboties gan mākslas darbnīcās, kur katrs varēja darināt savu kreklu ar īpašu zīmējumu, gan akmeņu apgleznošanas stūrīti, kur akmeņi pēc īsa mirkļa pārtapa krāsainos zīmējumos, gan iemācīties veidot krāšņus ziedus no papīra un dažādus citus mākslas darbus.

Pavisam mazi ķipariņi, ik pa brīdim skraidelējot un spēlējot dažādas spēles, varēja atpūsties pasaku stūrīti un pēc tam apgūt rotaļīgas dejas. Novārtā nepalika arī jaunieši un bērnu vecāki, kas dažādās sporta rosībās mērojās spēkiem, spēlējot gan volejbolu, gan tautas bumbu.

Pēc aktīvās darbošanās svētku dalībnieku izsalkumu remdināja garda zupa, dodot spēku sagatavoties vakara daļai - latviešu nedēļas skoliņu priekšnesumiem. Mansfildas bērnu studijas „Varavīksne” vadītājs Helmutš Feldmanis bija svētkiem sacerējis jastru dziesmu „Nāc pļavā zaļā”, kas kļuva par visa notikuma himnu un iedvesmoja bērnus un vecākus vakara programmai.

Krāšņo vakara programmu va-

Puķu bērni Mūsmājās

dija gliemežītis un vistiņa, kas bērnus uz mirkli iesaistīja šo atraktīvo pasaku tēlu iedomātā ceļojumā pa dažādām latviešu vietām Lielbritānijā. Piestājot ik pa brīdim kādā pilsētā, tie aicināja latviešu skoliņas rādīt savus priekšnesumus un ievīt savu skolas puķi lielajā svētku vainagā. Nedēļas nogales skoliņu priekšnesumi atspoguļoja bērnu un skolotāju acīm skatītu puķu temas daudzveidību. Bērniem ļoti patika šie priekšnesumi, un par tiem priecājās arī bērnu vecāki un Mūsmāju saimnieki.

Saulītei rietot, rosība nerimās. Lukturīšiem rokā bērni devās nakts gājienā. Vecākiem piepalīdzot, viņi spiegdami pārvarēja šķēršļu joslu un, saņēmuši uz vaigiem apstiprinājuma krāsas, metās liksmās dejās.

Vēsā jūnija nakts latviešus nebiedēja, un otrā diena varēja sākties tikpat lieliskā gaisotnē kā pirmā. Jau no paša rīta agrākie putniņi pirms brokastīm vingroja „Bērzes strazdu” nodrošinātās mūzikas pavadībā. Kārtīgi paēduši un rīta tēju padzēruši, daudzi piedalījās svētkurīdi.

Svētku nobeigumā tikami nogurušos kopā pulcēja kokļu grupa „Zapte” no Londonas. Koklētāju priekšnesums visus tik ļoti iepriecināja, ka tika lūgts priekšnesuma pagarinājums. Mūzicēšana bija ļoti skaista un latviska, - varbūt tā vēl kādu pievērsīs kokles spēlēšanai.

Milzīgs paldies jāsaka Latviešu nacionālajai padomei Lielbritānijā (LNPL), kas ar Latviešu valodas aģentūras atbalstu jau otro gadu rīko šādus bērnu un jauniešu svētkus. Sirsnīgs paldies arī Mūsmāju saimniekiem, kuŗi uz-

ņem šos svētkus savās mājās un ikvienu sagaida ar laba vēlējumiem. Un pats galvenais paldies pašiem bērniem un viņu vecākiem un skolotājiem, kuŗi nedēļas nogales skoliņu darbībā atrod vēlmi un patiku būt kopā, iemācīties kaut ko jaunu un svaigā gaisā aktīvi pavadīt nedēļas nogali. Paldies visiem atbalstītājiem, kas nesavtīgi palīdzēja šo svētku veidošanai!

Uz tikšanos nākamajos svētkos, „kur, jautri smejojot, var padejot”!

Ieva Jirgsonne

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents sveic konkursa "Gada labākais ekonomikā 2013" laureātus

Valsts prezidents Andris Bērziņš biznesa izglītības biedrības *Junior Achievement - Young Enterprise Latvia* rīkotā konkursa "Gada labākais ekonomikā 2013" apbalvošanas ceremonijā sveica labākos šajā jomā Latvijas skolās.

Ceremonijā tika noskaidroti "Gada labākais skolotājs ekonomikā 2013" un "Gada labākais skolēns ekonomikā 2013", kā arī paziņots titula "Gada jaunais uzņēmējs 2013" ieguvējs - jauniešs, kuš pēc Latvija programmu absolvēšanas uzrāda panākumus uzņēmējdarbībā. Labākos skolēnus un skolotājus nominācijām konkursā izvirza skolas, bet saņemtos pieteikumus izvērtē neatkarīga žūrija. Žūrijā izraudzīti Latvijas vadošo augstskolu, uzņēmumu, kā arī Latvijas Ekonomikas attīstības foruma pārstāvji. Konkurss notiek jau 17. gadu.

Piemin komunistiskā genocīda upurus

Pieminot 72. gadadienu kopš 1941. gada 14. jūnija, kad no Latvijas tika izvesti vairāk nekā 15 000 dažādu tautību iedzīvotāji, Rīgā pie Brīvības pieminekļa tika nolikti ziedi, pulcējot ap 200 gājiena dalībnieku un vairākus simtus skatītāju.

Gājienā piedalījās vecākās paaudzes cilvēki kopā ar Saeimas deputātiem, ministriem, Nacionālo bruņoto spēku (NBS), Rīgas domes un ārvalstu vēstniecību pārstāvjiem, kas Brīvības pieminekļa pakājē nolika ziedus

Gājiena dalībnieki nesa ziedus un vainagus, rokās turēja Latvijas karogus ar sēru lentēm, kā arī Baltijas valstu karogus. Kāda gājiena dalībniece nesa ar ziedošu jasmīnu zariem rotātu baltu krustu, dzeļņdrāšu vainagu un skaitli 72, vairāku gājiena dalībnieku rokās bija plakāti, kas aicināja neaizmirst nāves nometnēs bojā gājušos un „nīst krievu sarkano fašismu”.

Valsts prezidents Andris Bērziņš uzrunā sacīja: „Šodien atceramies vairāk nekā 15 000 Latvijas cilvēku, kuři pirms 72 gadiem bez tiesas vardarbīgi tika aizvesti projām no mūsu zemes. Atceramies arī tos, kuři Padomju Savienībā pazuda Lielā terora laikā 1937. un 1938. gadā, vairāk nekā 45 000 cilvēku, kuři tika izvesti 1949.gadā, kā arī tos, kuři dažādos laikos līdz pat

1989. gadam tika represēti, - tas bija veids, kā tika veidota padomju valsts, kā komunistiskais režīms veidoja savu ietekmi.”

Piemiņas sarikojumi notika daudzviet Latvijā.

Valsts prezidents Slovaikijā

Valsts prezidents Andris Bērziņš piedalījās 18. Centrāleiropas valstu vadītāju galotņu apspriedē Slovaikijā. Uzrunā Bērziņš uzsvēra, ka Latvija ir atgriezies uz izaugsmes ceļa, par ko var pateikties Latvijas valdības drosmīgajam darbam, tautas pacietībai, kā arī uzņēmēju spējai adaptēties situācijā.

Galotņu apspriedē Valsts prezidents Andris Bērziņš sasveicinās ar Bulgārijas Republikas prezidentu Rosenu Plevnelievu

Latvijas vēstnieks ANO, Nujorkā, būs Jānis Mažeiks

Notikusi Latvijas vēstnieku maiņa Apvienoto Nāciju Organizācijā Nujorkā. Normanu Penki nomainīs Jānis Mažeiks, kas patlaban veic Ārlietu ministrijas Ekonomisko un divpusējo attiecību direkcijas vadītāja pienākumus. Tuvākajā laikā Valsts prezidents Andris Bērziņš Mažeikam pasniegs akreditācijas vēstules.

Latvijas vēstnieks ANO Ženēvā Jānis Mažeiks

Jānis Mažeiks karjēru Ārlietu ministrijā sācis 1995. gadā. Viņš vadījis AM Humānitāro jautājumu nodaļu, Krievijas nodaļu, strādājis pastāvīgajā pārstāvībā Eiropas Padomē. Bijis arī eksprezidentes Vairas Viķes-Freibergas ārlietu padomnieks. 2007. gadā iecelts par Latvijas vēstnieku ANO, Ženēvā. 2011. gada nogalē Mažeiks sāka vadīt Ekonomisko un divpusējo attiecību direkciju.

Augsta prestiža Fulbraita stipendiju saņems seši Latvijas pārstāvji

ASV vēstniecība paziņojusi, ka augsta prestiža Fulbraita stipendiju 2013./2014. mācību gadam saņems četri studenti un divi pētnieki no Latvijas studijām un pētniecības ASV.

Divi vidusskolēni saņems Bendžamina Franklina stipendiju daļībai jauniešu vasaras skolā, savukārt 18 stipendiāti - Baltijas-Amerikas brīvības fonda (BAFF) sti-

pendijas studijām, pētniecībai vai praksei ASV, kā arī tiks atbalstīta ASV lektora viesošana Latvijā.

Fulbraita pētnieku stipendiju saņems Latvijas Universitātes Kognitīvo zinātņu un semantikas centra direktors **Jurgis Šķilters**, Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes docētāja **Dace Visnola**. Fulbraita studentu stipendiju saņems Āgenskalna ģimnazijas skolotājs **Ansī Nudiens**, žurnāla *Foto Kvartāls* māksliniece **Elīna Ruka**, studente **Agnese Bukovska** un Rīgas Tehniskās universitātes students **Dmitrijs Celinskis**.

Bendžamina Franklina stipendiju saņems Talsu Valsts ģimnazijas skolnieks **Niklāvs Kālbergs** un Ziemeļvalstu ģimnazijas skolniece **Emīlija Mikalauka**.

Pie Baltijas-Amerikas brīvības fonda (BAFF) stipendijas maģistrantūras studijām tiks Mārtiņš Hiršs un Māris Krūmiņš. Savukārt BAFF stipendijas pētniecībai saņems Rīgas Ekonomikas augstskolas prorektore **Diāna Pauna** un Latvijas Universitātes mācībspēks **Daunis Auers**. Stažēties uz ASV dosies Mārtiņš Birģelis, Sabīne Brice, Edgars Dzirkalis, Lita Jurberte, Natālija Knaidele, Zane Kokina, Jānis Moisejs, Pāvels Seņins, Juris Sorokins, Līga Svempe un Egils Zanders.

BAFF dialoga programmā kinoloģijā darbosies Marija Vladimirova, pētnieciskajā žurnālistikā - Inga Sprinģe, mākslas un nevalsts organizāciju vadībā - Zane Onckule.

Apspriež gaidāmo Latvijas prezidentūru ES Padomē

Ārlietu ministrs **Edgars Rinkēvičs** un Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības (ES) Padomē sekretāriāta direktore **Inga Skujiņa** 14. jūnijā tikās ar sociālajiem partneriem un nevalsts sektora pārstāvjiem, lai viņus informētu par aktualitātēm, gatavojoties Latvijas prezidentūrai ES Padomē 2015. gada pirmajā pusē, un vienotos par turpmāko sadarbību.

E. Rinkēvičs informēja par to, ka laikā, kad Latvijai būs uzticēta prezidentūra ES Padomē, varētu tikt izvirzītas divas būtiskas ārpolitikas prioritātes - veicināt Austrumu partnerību un ES attiecības ar Centrālāsijas reģiona valstīm. Diskusijas laikā sociālie partneri un nevalsts organizāciju pārstāvji pauda atbalstu ārlietu jomā izvirzītajām prioritātēm, kā arī informēja par savu iespējamo līdzdalību šo prioritāšu īstenošanā.

Izliek pārdošanā Lielbritānijas latviešu ziņu portālu Anglo Baltic News

Lielbritānijas latviešu ziņu portāla *Anglo Baltic News* izveidotāja **Dace Gaile** lēmusi par šī portāla pārdošanu, liecina īpašnieces pazi-

nojums mikroblogošanas vietnē *Twitter*.

Anglo Baltic News ir ziņu portāls latviešu valodā, un tajā nereti tiek rakstīts arī par Latvijas iedzīvotāju veiksmes stāstiem Lielbritānijā, aktualitātēm Apvienotajā Karalistē un citām temām, kas varētu interesēt Anglijā dzīvojošos latviešus. Pirms diviem gadiem portālam *Anglo Baltic News* pievienojās bijusī TV3 žurnāliste **Aija Stikāne**. Viņa vadīja portālu deviņus mēnešus ar mērķi padarīt ziņu portālu par „katra Lielbritānijas latvieša labāko draugu”. Tas iepriekš bija rakstīts portālā. D. Gaile pašlaik ir uzsākusi jaunu projektu - sieviešu tiešsaistes žurnāla *For Any Woman* veidošanu.

Balva Kalnietei

Eiropas Parlamenta deputātei **Sandrai Kalnietei** piešķirta disidentu, bijušā Čehoslovākijas iekšlietu ministra **Jāna Langoša** vārdā nosauktā balva, ko pasniedz cilvēkiem par ieguldījumu cīņā pret totalitāriem režīmiem, kā arī par ieguldījumu pūlēm cilvēka cieņas un brīvības veicināšanā.

Langošs (1946-2006) bijis disidents un no 1990. līdz 1992. gadam - Čehoslovākijas iekšlietu ministrs. Kad Čehoslovākija sadalījās, Langošs kļuva par Slovaikijas parlamenta deputātu un Slovaikijas Demokrātiskās partijas priekšsēdi. Viņš gāja bojā autoavarijā, braucot uz tiesu, lai sniegtu liecību pret bijušo slepeno dienestu pārstāvjiem. Langoša vārdā nosauktā balva savulaik piešķirta arī Tibetas budistu garīgajam līderim **Dalailamam** un bijušajam Čehijas prezidentam **Vāclavam Havelam**. Balva Kalnietei tiks pasniegta 20. jūnijā Bratislavā.

Paturēsim prātā vēstures mācības

Latvijas vēstniece **Beļģijā Lelde Lice-Licīte** piedalījās Beļģijas latviešu ev. lut. draudzes rīkotajā gadskārtējā kritušo un aizvesto piemiņas svētbrīdī **Lommeles Brāļu kapos**.

Oikūmeniskajā piemiņas svētbrīdī, kas ik gadus notiek kopš 1958. gada, Beļģijā dzīvojošie tautieši pieminēja Otrā pasaules kara kaujas laukos kritušos un komū-

nistiskā režīma represijās bojā gājušos latviešus. Prāvests **Klāvs Bērziņš** svētrunā uzsvēra, ka svešumā zemes klēpi gulditie latvieši nav bijuši sava likteņa noteicēji, un aicināja viņus turēt tautas piemiņu. Latvijas vēstniece **Beļģijā, uzrunājot piemiņas brīža dalībniekus, aicināja paturēt prātā vēstures mācības, lai tās izmantotu, pieņemot nākotnes lēmumus. Klātesošiem uzrunu teica arī Latvijas Aizsardzības ministrijas pārstāvis. Sarīkojumā uzstājās Briseles latviešu vokālā grupa. Lommeles Brāļu kapos ir apbedīti vairāk nekā 39 tūkstoši Otrā pasaules karā kritušo kaņavīru, tostarp ap 90 latviešu puīšu.**

Izstāde Zagrebā "Vis, kas mūs vieno"

Latvijas vēstniecība **Chorvatijā** sadarbībā ar *Latvijas Pastu* atbalstīja filatelijas kluba *Marija Hunjak* rīkotās pastmarku izstādes „Vis, kas mūs vieno” atklāšanu Zagrebā.

Izstādes afiša

Izstāde sarīkota par godu svarīgam notikumam - ar šā gada 1. jūliju Chorvatija pievienojas Eiropas Savienībai. Izstādē apskatāmas vairāku Eiropas Savienības dalībvalstu pastmarkas, kuřas atainota katras valsts specifika. Latvija izstādē pārstāvēta ar vēstures, politikas, dabas, kultūras un folkloras pastmarku seriķām.

Latviešu - dāņu biedrībai jauna vadība

Latvijas vēstnieks **Dānijā Gints Jegermanis** Dānijas pilsētā **Vejlē** piedalījās Latviešu - dāņu biedrības izkārtotajā sarīkojumā par godu biedrības vadības nomainībai. Latviešu - dāņu biedrību **Vejlē** pirms astoņiem gadiem izveidoja **Ineta Sokolovska**. Biedrība organizējusi dažādus sarīkojumus un atbalstījusi latviešu sabiedrisko dzīvi **Jitlandē**. Atvadu runā **Sokolovska** dalījās atmiņās par šajā laikā posmā pieredzētajiem notikumiem.

Kopš 19. maija biedrību vada **Evika Jaunpujēna**. Jaunā biedrības vadītāja uzrunāja klātesošos un pastāstīja par sevi, savu ģimeni un iecerēm turpmākajā biedrības darbībā.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Rīgu iepazīst Sanmarīno un Itālijā

Latvijas vēstniecība Itālijā sadarbībā ar nodibinājumu *Rīga 2014* un Tūrisma attīstības valsts aģentūru (TAVA) Sanmarīno un Ravennā rīkoja seminārus, kuŗos informēja par Rīgu - Eiropas kultūras galvaspilsētu 2014. gadā. Interesentiem no Emīlija Romanja reģiona un Sanmarīno bija iespēja arī gūt ziņas par tūrisma iespējām Latvijā. Seminārus vadīja nodibinājuma *Rīga 2014* programmas vadītāja Aiva Rozenberga, kā arī TAVA pārstāve Linda Penka.

Vēstniecībā Somijā Līgo svētkus sagaida vietējie latvieši un viesi

Latvijas vēstniecības Helsinkos dārzā 12. jūnijā notika Līgo svētku gaidīšanas sarīkojums, kuŗā bija aicināti piedalīties Somijā dzīvojošie latvieši, Somijas - Latvijas draudzības biedrības („Rozenāla biedrība”) biedri un ārvalstu diplomāti.

Līgo svētku sarīkojumu kuplīnāja Limbažu novada Vidrižu pagasta folkloras kopa *Delve*. Viesi vēstniecības dārzā varēja nobaudīt Līgo svētku tradicionālo Jaņu cienastu un Latvijas alu.

Latviešu skoliņa Austrijā mācību gada nobeigumā

Šogad Austrijas latviešu nedēļas nogales skolai aprit pieci gadi kopš tās darbības sākuma. Skoliņā mācās bērni no 3 līdz 12 gadu vecumā. Skolas mērķis ir kopīgiem spēkiem radīt latvisku vidi, kuŗā visi kopj latviešu tradīcijas, iepazīst Latvijas vēsturi un ģeogrāfiju, kā arī apgūst latviešu valodu. Valodas mācīšanās notiek pa grupām, kuŗās bērni sadalīti atbilstoši vecumam un valodas prasmei. Skoliņā darbojas pieci brīvprātīgie skolotāji. Vairāki valodas skolotāji ir apmeklējuši diasporu skolu skolotāju seminārus un kursus Latvijā.

Vēstnieks Indulis Bērziņš pasniedz pateicības rakstus Latviešu skoliņas audzēkņiem mācību gada nobeigumā

Turpinot iesākto tradīciju stiprināt saikni ar vietējo latviešu kopienu Austrijā, Latvijas vēstnieks Austrijā Indulis Bērziņš ielūdza vietējās Latviešu biedrības pārstāvjus un Latviešu nedēļas nogales bērnu skolas audzēkņus uz vēstniecību, lai svinīgi beigtu šo mācību gadu.

Uzrunā vēstnieks sveica bērnus, vecākus un skolas brīvprātīgās skolotājas. Skolas audzēkņiem tika pasniegti Latvijas izglītības un zinātnes ministra parakstīti pateicības raksti. Tos bērni saņēma par latviešu valodas un kultūras apguvi un zināšanu pilnveidi. Nobeigumā bērni gāja kopīgās rotaļās Līgo svētku ieskaņā.

Vitebskā Latvijas mākslinieku izstāde „Laikabiedri”

Vitebskā (Baltkrievijā) Mūsdienu mākslas centra izstāžu zālē atklāta 17 Latvijas mākslinieku izstāde „Laikabiedri”.

Ainas Putniņš glezna „Tela”

Izstādē piedalās mākslinieki Sandra Strēle, Nikolajs Krivošeins, Simona Larka, Inga Jurova, Dmitrijs Lavrentjevs, Agņija Ģermane, Aija Bāliņa, Māris Upzars, Aneta Kalniņa, Vita Beikerte, Ieva Purgaile, Elga Grīnvalde, Aina Putniņa, Līga Jukša, Anda Poikane, Kate Seržane, Ineta Freidenfelde.

Vēstniece Dr. Argita Daudze vizītē Odesā un Simferopolē

Latvijas vēstniece Ukrainā Dr. Argita Daudze darba vizītē apmeklēja Odesu un Simferopoli.

Odesā vēstniece vizītes laikā ar apgabala gubernatoru Eduardu Matvijčeku, pilsētas mēra vietnieku Kirilu Šalamaju un Ukrainas Ārlietu ministrijas pārstāvi Odesā Konstantīnu Ržepiševski apsprieda Latvijas Valsts prezidenta Andra Bērziņa vizītes Ukrainā (šā gada 14.-15.martā) rezultātus un turpmāko sadarbību starp abām valstīm jau iezīmētās jomās. Viens

no šādiem sadarbības projektiem ir konteinervilciena pārvadājumi.

Ineses Galantes fonds

Pasauleslavenā operdziedātāja Inese Galante nodibinājusi *Ineses Galantes fondu*, lai ar labiem darbiem Latvijai atmaksātu visu, ko savā jaunībā saņēmusi, šeit dzīvojot.

“Gribu atmaksāt par visu to labo, ko esmu saņēmusi, jo jaunībā - jau tad, kad veidojos par dziedātāju, es saņēmu daudz mīlestības un atbalsta. Tie, kas ir laimīgi un spēcīgi, var palīdzēt tiem, kuŗiem tā visa vajag vairāk. Gribētu, lai mēs visi varētu dalīties - kuŗi spēj, tie varētu dalīties naudā, citi - idejās, dvēseliski vai kā citādi. Tā jau pasaule pastāv - es dalos, un ar mani dalās,” sacīja Galante.

Jaundibinātais fonds ir izvirzījis vairākus mērķus, un viens no šiem mērķiem būs jauno talantu atbalstīšana - dodot mūziķiem iespēju pilnveidot savu talantu Latvijā. Fonds mēģināšot atrast sponsorus, kas rūpēsies par stipendijām jauniem talantiem, sacīja dziedātāja, kā arī rīkošot Latvijā konkursus un aicināšot viesus no ārzemēm, lai jaunie talanti gūtu iedvesmu.

Valters Silis Viļņā veidos izrādi par 1991. gada 13. janvāra notikumiem

Režisors Valters Silis uzaicināts nākamajā sezonā Lietuvas Nacionālajā drāmas teātrī iestudēt izrādi, kas būs veltīta barikāžu laikam - 1991. gada 13. janvāra notikumiem Viļņā.

Izrādes darba nosaukums ir “13.janvāris”, un tās pirmizrāde paredzēta 22. un 23. februārī. “Lai gan mēs visi stāvējām Baltijas ceļā, tomēr latviešu, igauņu un lietuviešu pieredze atšķiras. Gribētos

šīs atšķirības apjēgt un parādīt. Būs interesanti stāstīt šo stāstu no šīs dienas skatupunkta, kad nu jau pieauguši cilvēki atcerēsies savas bērnības notikumus,” sacīja Silis.

Mākslinieces Lindas Konones izstāde Berlīnē

Berlīnes mākslas un urbānistikas centrā ZKU bija apskatāma mākslinieces Lindas Konones, arhitekta Toma Kokina un choreografa Muhameda Fuada kopīgā projekta - videoinstallācijas „Apdzīvojot telpas” izstāde.

Linda Konone

„Apdzīvojot telpas” ir Laikmētīgās mākslas centra un Aleksandrijas mūsdienu dejas organizācijas *Rezodanse Egipte* sadarbības projekts programmas *Tandem/Shaml* ietvaros

Latvija 15. vietā dzimumu līdztiesībā ES

Eiropas dzimumu līdztiesības institūts publicējis jauno dzimumu līdztiesības indeksu Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs. Latvijā tajā ierindota 15. vietā. Indekss vienā rādītājā apvieno sešas jomas, kuŗās ir atšķirība starp sievietēm un vīriešiem, - darbs, nauda, zināšanas, laiks, vara un veselība. Vidējā dzimumu līdztiesības indeksa vērtība 27 ES dalībvalstīs ir 54 punkti no 100 iespējamiem (1 - galējs dzimumu līdztiesības trūkums; 100 - pilnīgi ievērota dzimumu līdztiesība). Līderes dzimumu līdztiesībā ir Zviedrija (74,3), Dānija (73,6), Somija (73,4) un Nīderlande (69,7). Igaunija ar 50 punktiem ir 14. vietā, bet Latvija ar Čehiju daļa 15. un 16. vietu ar 44,4 punktiem.

Reformu partija paliks ap 700 biedru

Lai Reformu partija (RP) saliedētos, tās valde ir pieņēmusi lēmumu izslēgt no partijas tos biedrus, kuŗi jau ilgstoši nav piedalījušies partijas darbā.

Pēc šīs procedūras RP rindās paliks ap 700 biedru, kuŗi aktīvi līdzdarbojas partijas dzīvē. Tādējādi tiks nodrošināta ciešāk saliedēta partijas darbība visos Latvijas reģionos.

Lemj par eksprezidentu sociālajam garantijām

Saeimas deputāti otrajā lasījumā atbalstīja grozījumu projektu likumā “Par Valsts prezidenta darbības nodrošināšanu”. Tas pa-

redz atteikties no eksprezidentu nodrošināšanas ar dzīvokli pēc prezidentūras. Likumprojektā, ko Saeimā iesniedzis Valsts prezidents Andris Bērziņš, par kompensējošu mehānismu ierosināts palielināt bijušā prezidenta ikmēneša pensiju, kas dotu iespēju brīvi izvēlēties sev mājokli. Eksprezidenta ikmēneša pensiju plānots palielināt no līdzšinējiem 50% līdz 85% no Valsts prezidenta mēneša atalgojuma. Paredzēts, ka bijušajam prezidentam būs iespēja no pensijas atteikties. Deputātiem būs jālemj, vai eksprezidentam pēc kļūšanas par deputātu vai ministru nemaksās viņam paredzēto pensiju.

Pieminekļi somu lidotājiem

Saulkrastos 4. jūnijā atklāja piemiņas vietu bojā gājušiem somu lidotājiem. 4. jūnijs tika izvēlēts ar nolūku, jo šajā datumā Somijā svin Armijas karoga svētkus. 1943. gada 23. aprīlī mūsdienu Saulkrastu teritorijā ceļā no Vācijas uz Somiju notika bumbvedēja *Junkers* avarija, gāja bojā četri somu karavīri - Urho *Jääskeläinen*, Lauri *Suhonen*, Aimo Valkeeniemi un Erkki Horma. Saskaņā ar somu kara lidotāju tradīcijām, lidmašīnu krišanas vietas tiek uzstādītas piemiņas zīmes. Sarīkojumā piedalījās Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas parlamentārais sekretārs Veiko Spolītis, Somijas Republikas vēstniece Latvijā Pirkko *Hämäläinen*, Lapzemes lidotāju ģildes pārstāvji, bojā gājušā lidotāja Aimo Valkeeniemi tuvinieki, kā arī citi lūgtie viesi no Somijas un Latvijas.

Kultūras ministre pārkāpusi „sarkanās līnijas”

Kultūras ministre Žaneta Jaunzeme-Grende, piedaloties Krievijas vēstnieka Aleksandra Vešņakova pieņemšanā par godu Krievijas dienai, izraisījusi neapmierinātību nacionālu nometnē. Daudzi *Visu Latvijai!TB/LNNK* biedri pat pieprasa ministres demisiju. Nacionāli noskaņoto ieskatā Nacionālās apvienības biedrei, kultūras ministrei pieņemšanā Krievijas vēstnieka rezidencē nebūtu vajadzējis piedalīties, jo Krievija neatzīst Latvijas okupāciju, nicīgi izturas pret nacionāļiem spēkiem un leģionāriem, tos dēvojot par fašistiem un neonacistiem, ir atbalstījusi vairākus Latvijai nedraudzīgus žestus un tamlīdzīgi.

Nacionālās apvienības valdes sēdē vērtēja kultūras ministres rīcību. Žaneta Jaunzeme-Grende dzirdēja daudz skarbu pārmetumu ne tikai par piedalīšanos Krievijas dienas svinībās, bet arī par partijas tēla graušanu, ko viņa pēdējā laikā kultūras ministres amatā atļāvusies gan ar saviem neveiklajiem izteikumiem, gan komandējumiem uz Austrāliju un Maskavu.

(12. jūnijā tiek svinēta Krievijas diena. 1990. gadā šajā dienā Krievijas Padomju Sociālistiskās Republikas parlaments Borisa Jeļcina vadībā pieņēma Krievijas suverēnitātes deklarāciju, tādējādi apliecinot vēlmi attālināties no PSRS.)

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

No Krimas līdz Kalifornijai, 1945 - 2013: pasaules “likteņu lēmēji”

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Krimas pussalas dienvidkrastā, Jaltas kūrvietā, no 1945. gada 4. līdz 11. februārim apspriedās Josifs Staļins, Franklins Delano Ruzvelts un Vinstons Čerčils - *the Big Three*, kā viņus dēvēja. Šajā pasaules “likteņu lēmēju” konferencē Ruzvelts un Čerčils nodeva Staļina rīcībā un pakļautībā faktiski visu Viduseiropu un Austrumeiropu, ieskatot Baltiju, un līdz pat PSRS sabrukumam 1991. gadā Kremlis allaž uzsvēra t. s. “Jaltas robežu” nemainīgumu. Oficiālajā šīs trijotnes fotografijā redzams, ka aiz Staļina stāv, tramīgiraudzīdamies apkārt, virsnieki ar zili sarkano čekista naģeni galvā.

No saulainās Krimas uz ne mazāk saulaino Kaliforniju: tur, *Palm Springs* kūrvietā, šā gada 7. un 8. jūnijā tikās tagadējie pasaules “likteņu lēmēji” - Amerikas Savienoto Valstu 44. prezidents Baraks H. Obama un Ķīnas Tautas Republikas 7. prezidents Sji Dzinpins. BILDĒ redzams, ka šie *Big Two* vaļējos kreklos bez šlipsēm pastaigājas pa zālāju, nepiespiesti tērzēdami, pār-

runājot globāla mēroga problēmas.

Kas to 1945. gadā varēja paredzēt, ka pienāks laiks, kad katra pasaules iedzīvotāja situācija zināmā mērā būs atkarīga no lēmumiem, ko pieņems afroamerikānis Obama un ķīniešs Sji...

ASV un Ķīna tagad vairākos aspektos atrodas vienā līmenī: “dolāra imperija” ir Ķīnas parādniece (runa ir par triljoniem), bet Ķīna tehnoloģiskās un ekonomiskās jaudas ziņā sekmīgi lūko panākt Ameriku. Politologi jau spriež, ka beidzas *American Century* un sākas *Pacific Century*.

Jā, Obama tagad nonācis sprūkās, jo “sabiedriskā doma” viņu kaunina par to, ka Nacionālās drošības aģentūra (NSA) sadarbibā ar *Google*, *Microsoft* un citiem tīmekļa milžiem katru ASV iedzīvotāju “padarījusi caurspīdīgu”, ik brīdi pakļaujot novērošanai. Īsumā dilemma ir šāda: *security vs. privacy*.

The New York Times šlejnieki Tomass Fridmans pilsoņtiesību aizstāvju vispārējam sašutumam nepiekrīt: savā 11. jūnija rakstā viņš pauž viedokli, ka šī visaptverošā “izspiedze” ir vajadzīga, lai neatkārtotos 2001. gada 11. septembris.

Varbūt viņam ir taisnība - teroristi taču prasmīgi izmanto gan tīmekli, gan IT tehnoloģijas vispār, lai apkarotu nīsto Rietumu civilizāciju ar tās ieročiem.

Amerikāņu žurnāls *The New Republic* (TNR) tieši tagad atradis par vajadzīgu atkārtoti publicēt fundamentālo apcerējumu *Not Fade Away*, ko analītiķis Roberts Kaplans sarakstījis 2012. gada janvārī. Tajā uzsvērts, ka par spīti visām krīzēm ASV joprojām ir varena, producējot ceturto daļu no visas pasaules ekonomiskā ražojuma (*output*). ASV tērē aizsardzībai (militārais budžets) gandrīz 600 miljardus dolaru gadā - vairāk nekā citas lielākas valstis kopumā. Par Amerikas norietu (*decline*) nevar būt ne runas, raksta Roberts Kaplans.

“Aukstā kara” gados pasaulē bija divi pretpoli - ASV un PSRS. Pēc Padomju Savienības sabrukuma analītiķi ņemās spriest: nu mums ir *a multipolar world*. Uzdrošinos apgalvot, ka patlaban pasaulē atkal iezīmējas divi poli - ar to atšķirību, ka ASV un Ķīna nav ienaidnieki un pat ne tik daudz pretinieki, cik *konkurenti*. Šī sāncensība,

šķiet, mieru pasaulē neapdraud.

Lai saprastu, kāds industriāls un finansiāls potenciāls ir lielvalstij, ko vada Sji Dzinpins, jāizlasa šī ziņa: Nikaragvā ķīnieši būvēs kanāli, kas savienos Atlantijas un Kluso okeanu un caurlaidēs/jaudas ziņā pārspēs Panamas kanāli, kuš atklāts 1920. gadā un līdz 1999. gadam atradās ASV kontrolē. Nikaragvas kanāla būves izmaksa - 40 miljardi dolaru. 2014. gada maijā kanāla projektam jābūt gatavam. Kanāla atklāšana paredzēta jau 2019. gadā! Kanāla garums - 286 km (Panamas kanālis - 82 km). Jaunais kanālis pavērs ceļu lieljaudas kuģiem ar 270 000 tonnu celtspēju (pa Panamas kanāli pat pēc modernizācijas 2015. gadā - tikai 130 000 tonnu). Šo XXI gadsimta “megaprojektu” isteno ķīniešu kompanija *HK Nicaragua Canal Development Investment Co, Limited*, iegūstot koncesiju uz 100 gadiem. Paralleli kanālim tiks uzbūvēta dzelzceļa līnija, būs naftas vads, divas lidostas.

Vladimiram Vladimirovičam Putinam atliek tikai skaidrībā noskatīties, kā “pašā augšā” naski rīkojas Obama un Sji: ja sāks kristies

naftas un gāzes cenas pasaulē tirgū, Krievijas Federācija, kur trūkst cilvēku, kas apgūtu tās milzu plāsumus, nonāks neapskauzāmā situācijā. Kremļis tiecas kompensēt šīs bēdīgās izredzes ar imperisku bravūru, sastīķējot nez kādu Eirāzijas savienību.

Interesanti, ka *Global Peace Index* 2013 rāda: pēc miermīlības pakāpes Krievijas Federācija ir 155. vietā (no 162 valstīm). Vēl mazāk miermīlīgas ir tikai Afganistāna, Iraka, Sudāna, Pakistāna, Sirija un Somālija. Pirmajās vietās, kā jau varēja paredzēt, ir Islande, Dānija un Jaunzēlande. Galvenie kritēriji miermīlības raksturošanai bijusi sabiedriskā drošība un militarizācija, ziņo *The Guardian*.

Tīkmēr par Krievijas “pelēko kardinālu” arvien lielākā mērā kļūst vicepremjers Dmitrijs Rogozins, kas agresivitātes ziņā pārspēj Kremļa saimnieku. Viņa aprūpē nodota bruņojuma industrija, un viņa iemīļotais talismans ir leģendārā Kalašnikova patšautene AK-47.

Franks Gordons

Nedienas korupcijas apkaļošana

“Nevajag mēslus nest ārā no mājas.” Tas ir mūsdienu pazīstams angļu valodas izteikums: „Nemazgā savu netīro veļu tur, kur citi to redz.” Vienādi

vai otrādi, šī doma ir saistāma ar to, kas patlaban notiek Latvijas Korupcijas novēršanas un apkārošanas biroja (KNAB).

Proti, KNAB direktors Jaroslavs Streļčenoks nesēn pabeidza to KNAB darbinieku vērtēšanu, kurā ir viņa tiešā pakļautībā. Savai vietniecei Jutai Striķei priekšnieks piešķīris vērtējumu “D”, kas ir otra zemākā atzīme skālā no “A” līdz “E”. Tādu pašu vērtējumu J. Streļčenoks devis KNAB Korupcijas novēršanas nodaļas vadītājam Dīanai Kurpnieci. Viņa kādreiz vadīja starptautiskās pretkorupcijas organizācijas *Transparency International* nodaļu Latvijā. Savukārt pašu zemāko “E” reitingu KNAB direktors atvēlējis KNAB Juridiskās un personālvadības nodaļas vadītājai Ilzei Draveniecei. Jāpiebilst, ka šāda veida vērtēšana notiek ne jau *knābi* vien, to dara visas valsts iestādes, un statistika rāda, ka minētos “D” un “E” vērtējumus saņēmuši tikai 0,5 un 0,1 procenti valsts pārvaldē strādātāju. Citiem vārdiem sakot, tik zems reitings ir ļoti reta parādība.

KNAB gadījumā vērtēšanas dokumenti pagājušajā nedēļā nokļuva urķīgā portāla *pietiek.com* rokās, un interesanti tos tur arī var aplūkot. Visos gadījumos vērtējums ir uz daudzām lapām, J. Streļčenoks skrupulozi ir uzskaitījis visus gadījumus, kuļos, viņaprāt, minētās dāmas nav pilnvērtīgi veikušas savus pienākumus vai arī rīkojušas

neatbilstīgi direktora instrukcijām. J. Striķes vērtējumā runa ir vairāk nekā par 50 dažāda rakstura pārkāpumiem, un jautājums bijis arī par to, vai dažos gadījumos vietniece priekšniekam stāstījusi nepatiesību, tātad - melojusi.

Uz vērtēto darbinieču reakciju ilgi nebija jāgaida. D. Kurpniece par savu vērtējumu, tā ziņo *pietiek.com*, ir teikusi, ka tas ir “subjektīvs, emocionāls, tendenciots un neprofesionāls, līdz ar to juridiski prettiesisks un tajā ir mobinga pazīmes”. J. Striķe savukārt ziņo aģentūrai LETA atzina, ka “man vēl nav skaidrs, kādas man ir attiecības ar biroja priekšnieku, jo viņš vēl ir jauns vadītājs”. Par to nu gan var diskutēt, jo J. Streļčenoks, kas biroja ir strādājis kopš 2003. gada, par direktoru tapa 2011. gada novembrī, bet tā nu viņa vietniece ir teikusi.

Pats biroja direktors šajā jautājumā ir samierniecisks. Televīzijas raidījumam *De facto* viņš stāstījis: “Es šeit negribētu teikt - apmierina vai neapmierina - par konkrētiem gadījumiem. Tā ir iespēja man kā procesā, novērtēšanā saprast, izrunāt un tā tālāk. Es nesaku, ka vienā vai otrā gadījumā esmu novērtējis 100% pareizi vai kaut kādā veidā sapratis vai uzdevis izpildīt.” Pagaidām par konkrētām kļūdām viņš nevēloties runāt, jo vispirms gaidīšot attiecīgo amatpersonu skaidrojumu tam, kas viņam licies nepareizi. Latvijas Radio raidījumā “Aktuālais temats” KNAB direktors sacīja, ka viņš nebūt nevēloties no zemū vērtētājam kundzēm atteikties, - runa neesot par viņu atstādīšanu vai padzišanu.

Skandals ir īsta medusmaize tiem Latvijas politiķiem un žurnālistiem, kuļi Korupcijas novēršanas un

apkaļošanas birojam labu nevēl. Ventspils naftas interešu kontrolētā *Neatkarīgā Rīta Avīze* allaž bijusi KNAB ienaidniece, tostarp apgalvojot, ka iestāde nav nekas cits kā valdošās partijas *Vienotība* rupors, kas darbojas tikai un vienīgi tās interesēs. Laikraksta attieksmi var saprast tiktāl, ka viens no KNAB galvenajiem mērķiem ir bijis Ventspils boss Aivars Lembergs, ko laikraksts uzskata gluži vai par Dieva tā Kunga iemiesojumu Latvijā.

Citādi kādreiz bija ar laikrakstu *Diena*, kas agrāk vienmēr bija aktīvs tiesiskuma aizstāvis, bet, kopš no avīzes aizgājusi visa vadošā komanda un īpašumtiesības tur pārņēmuši cilvēki, kas nepārprotami ir vai vismaz ir bijuši saistīti ar mūsu valsts tā dēvētajiem oligarhiem, - toņkārtā avīzē ir pat ļoti mainījusies. Pagājušajā nedēļā kāds *Dienas* komentētājs konstatēja: ja jau J. Streļčenoks aicina mēslus nenest ārā no mājas, tad acimredzot *knābi* mēslu ir, vēl piebilstot, ka “KNAB ar savām akcijām un aizturēšanām ir diezgan acīs krītoši vienmēr pakalpojusi valdošā politiskā spēka propagandas mērķiem un priekšvēlēšanu kampaņām”. Tā nu ir tā pati Ventspils interešu stabule, kuļā tagad diemžēl pūš arī kādreiz nopietnais laikraksts.

Skandalam augot augumā, daži KNAB darbinieki aicināja Valsts kontroli (VK) biroja veikt auditu, lai konstatētu, kas īsti tā mikroklimatā nav kārtībā. VK atbildēja, ka pasūtītajam auditam tas nevar, iestādes tiek pārbaudītas rindas kārtā un tad, kad kontrole pati to uzskata par vajadzīgu. Drīzāk jau tad vērtējumam būtu jānāk no valdības vadītāja Valža Dombrovskā, jo KNAB darbojas tiešā Ministru

prezidenta pakļautībā, taču arī mūsu premjers ir visnotaļ samierniecisks. Grūti spriest, vai viņš šajā jautājumā gribēs ieņemt konkrētu pozīciju. Ļaunas mēles vienmēr ir melsušas, ka patiesā KNAB direktore neatkarīgi no tā, kuļš ieņem attiecīgo amatu, ir bijusi tā pati Jūta Striķe, jo viņai, lūk, esot personiskas attiecības ar dažiem *Vienotības* pārstāvjiem un tāpēc esot pieļaujams, ka viņai ir nesatricināma politiska “aizmugure”.

Taisnība ir tiktāl, ka *Vienotība* (un ne tikai) nostājās J. Striķes pusē tad, kad KNAB darbiniekiem izvērtās konflikts ar iepriekšējo direktoru Normundu Vilnīti, taču tas nu nebūtu attiecināms uz J. Streļčenoku, vēl jo vairāk tāpēc, ka minētajā *Dienas* komentārā viņš nosaukts par “Valža Dombrovskā un *Vienotības* ielikteni”. Ja tā, tad acimredzot “aizmugure” ir abiem cilvēkiem, un tas jau izklausās visnotaļ sarežģīti.

KNAB mūsu valstī allaž ir bijis sājju bērns. Biroja pirmsākumos pat ļoti grūti nācās tam piemēklēt direktoru, jo toreizējais Ministru prezidents Einars Repše par visām varītēm vēlējas šai amatā redzēt “savu” cilvēku, konkrēti - to pašu J. Striķi. Ar laiku sameklētais direktors Aleksejs Loskutovs iekūlās nepatīkšanās un amatu zaudēja, kad divi KNAB darbinieki no biroja seifa *nospēra* naudu, ko KNAB bija konfiscējis aizdomās turētajiem. Savukārt N. Vilniša iecelšana amatā bija stipri apšaubāma, jo toreizējais valdības vadītājs Ivars Godmanis vienpersoniski nolēma, ka KNAB darbinieki uz amatu pretendēt nedrīkst, un N. Vilnītis tika atrasts, tā teikt, “no ārpuses”. Konflikts starp N. Vilnīti un viņa

padotajiem aizgāja tik tālu, ka 94 no 142 KNAB darbiniekiem izplatīja atklātu vēstuli, kuļā savam priekšniekam būtībā izteica neuzticību. J. Striķe un kopš tā laika no biroja aizgājušais direktors vietnieks Alvis Vilks Ģenerālprokurātūrā iesniedza sarakstu aptuveni ar 70 epizodiem, kuļi, viņuprāt, liecināja par N. Vilniša prettiesisku rīcību. Ģenerālprokurors Ēriks Kalnmeiers žurnālistiem norādīja, ka vēstule minēto apgalvojumu kopums esot pietiekama “kritiskā masa,” lai vērtētu N. Vilniša atbilstību amatam. 2011. gada 16. jūnijā Saeima ar lielu balsu vairākumu (82 par, divi atturas, neviens pret) nobalsoja par Vilniša atstādīšanu.

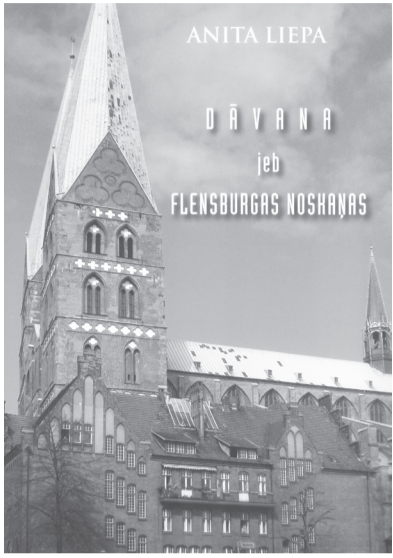
Ar J. Streļčenoka iecelšanu amatā tika saistītas lielas cerības. Darbinieks no paša KNAB vides, *drēbi pazīst*, neliekas tikpat kašķīgs kā N. Vilnītis, kas biroju centās pārorganizēt atbilstīgi paša uzskatiem. Taču izrādās, ka rīvēšanās starp direktoru un padotajiem diemžēl turpinās, bet korupcija Latvijā joprojām si ļoti augstu vilni. Nekur nav izgaisūši J. Striķes kādreiz teiktie vārdi par sistēmisko korupciju Rīgas domē. Tikai pirms pāris nedēļām KNAB veica kratīšanu domes Satiksmes departamentā. Un demagoģiskās avīzes tūlīt apgalvoja, ka tas darīts tādēļ, lai pašvaldību vēlēšanās *Saskaņas centrs* zaudētu balsis. Ikvienam ir skaidrs, ka tās ir muļķības. Domes attieksme pret korupciju vienmēr ir bijusi ļoti nevērīga.

Korupcija jebkuļas valsts tautsaimniecību pasliktina. Cerēsim, ka KNAB darbinieki un priekšnieks atradīs kopīgu valodu, jo valsts nedrīkst palikt bez pretkorupcijas iestādes.

Kārlis Streips

Kaut vai uz stundu...

Anita Liepa, *Dāvana jeb Flensburgas noskaņas, apgāds SIA VESTA-LK, 2013.g., 96 lpp.*

Kāds Jāzepa Vitola Latvijas Mūzikas akadēmijas mācībspēks savas klavieŗklases studentu koncertos mēdz izteikt domu, ka cilvēkus varot iedalīt divās grupās: tādos, kas prot spēlēt klavieŗes, un tādos, kas neprot. Nujā, kritēriju, pēc kādiem cilvēkus sargrupēt, var būt miljoniem. Vecākus ļaudis var iedalīt tādos, kam lielu baudu un pārdzīvojumus sagādā atgriešanās savu jaunības gadu dzīves un rosmju vietās, un tādos, kas no tām grib

turēties jo tālāk, jo labāk. Pirmajiem acis kļūst miklas, viesībās pie galda dziedot rindas: "Tad uz veco vietu allaž mēdzu iet." Otru ieskatā vecajā vietā gadu gaitā viss būs tā pārmainījies, ka to no jauna redzēt drīzāk būtu bēdīgi nekā priecīgi.

Rakstniece Anita Liepa (dzim. 1928.g.) pieder pie pirmajiem. Ar Otrā pasaules kara latviešu bēgļu pulku viņa 16 gadu vecumā nonākusi Flensburgas pilsētā pašos Vācijas ziemeļos, dzīvojuši nometnē, mācījusies latviešu ģimnazijā, bet pretstatā lielumielajam bēgļu vairākumam izlēmusi pēc skolas izlaiduma repatriēties. Mūža gaitā viņu pārņem liela vēlēšanās, pat apmātība „kaut vai uz stundu vēlreiz nokļūt Flensburgā”, it kā lai vēlreiz redzētu lazaretēs kāpnes, kuŗas viņa meitenes gados ik rītus sešas dienas nedēļā dabūjusi kopt, bet faktiski jau, lai, notikumu vietas stimulēta, tur atmiņās vēlreiz izdzīvotu savu jaunību.

Anitas Liepas stāstījumā viņas faktiskās atmiņas un vēlāko gadu sapņos un pārdomās izveidojušās nobīdes delikāti sabalansētas ar skatāmo un taustāmo dzi-

ves realitāti, ar agrāko laiku un mūsdienīgo Flensburgu. Trūkst lipīgā sentimenta, kāds bieži atrodams šādos atgriešanās stāstos, tomēr kaut kāds laika gaitas austeris miglains plīvurs, kāds pārklājums manāms daudzviet. Tas summējas teikumā: "Esmu kaut ko sajaukusi, ir pagājis tik ļoti ilgs laiks." (47.lpp.) Par iespēju mūža novakarē vēlreiz redzēt savu jaunības dienu pusi rakstniece no sirds ir pateicīga Latgales dzejniekam Juoņam Riučānam, kas viņu aicinājis sev līdzīgu uz Latgalei veltītu vēsturnieku konferenci Zankelmarkas akadēmijā netālu no Flensburgas. Šī rakstniece dzimtā apgabala dzejnieka iniciatīva tad nu ir grāmatas virsrakstā minētā dāvana.

Jaunībā Anita Liepa Flensburgu pēdējo reizi redzējusi 19 gadu vecumā 1947. gadā, bet atgriežas tur 2008. gadā, kad jau sasniegts astoņdesmitais mūža gads. Pirmie iespaidi (15.-18.) viņai ir tādi, ar kādiem jāsastopas ikvienam atgriezējiem pēc ilgas promienes. Kas agrāk šķitis liels, tagad it kā sarucis. Ēkas modernizētas. Nekur vairs bez elektronikas: pat viesnīcā atslēgas vietā rakstniecei

iedod zīmīti ar skaitļu kodu: lai atvērtu istabas durvis, nospiežot taustiņus, jāievada kods. Jaunos laikus sirmā rakstniece neapsūdz un par tiem nešausminās, tomēr starp rindām lasāma ikviena atgriezējiem nereālizējamā vēlme ne tikai no jauna redzēt reiz iepazītu vietu, bet, ceļojot telpā, līdztekus ceļot arī laikā, atgūstot „kaut vai uz stundu” arī sen aizgājušu laikmetu:

Dzīve lielā saspīestībā aukstās barakās, neziņa par rītdienu, ilgas pēc mājām... jā, bija, bija arī tas. Taču šodien, no augstā gadu kalna raugoties lejup, viss sliktais pārklājies ar zaļu patīnu, bet sūbējumam cauri spīd jaunības, draudzības, kopības gaisma, kas triju gadu garumā vērtā gaisma mūsu dienas. (56.)

Atgriešanās bijušajās bēgļu nometņu vietās Vācijā līdz šim it kā bijusi trimdā palikušo latviešu prakse, bet Latvijas latvieši ar filmētāju Dzintru Geku priekšgalā savu vai citu jaunību un pagātnes pēdas ir meklējuši izsūtījuma vietās Sibīrijā. Anita Liepa šai vispārīgumam neieklājas, jo, būdama repatriante, pēc bēgļu nometnes iepazīšanas iepazīsusi

vēl dzīvi padomju laika Latvijā un, kā viņas citur publicēta biogrāfija rāda, pag. gs. 50. gados arī dzīvi Archangeļskas un Permas soda nometnēs. Var jau būt, ka rakstniece par to izteikusies citās savās grāmatās, bet lasītājiem, kam par viņu jāspriež pēc **Flensburgas noskaņām** vien, neatbildēts paliek jautājums, kādi apstākļi un apsvērumi jaunajai Anitai lika 1947.gadā repatriēties un kā uz tādu lēmumu skatījās viņas līdzaudži un liktenbiedri nometnē.

Ir pat ticami, ka vairākums šo rindu lasītāju **Flensburgas noskaņas** jau būs iepazīsusi, kad stāstījums turpinājumos tika publicēts mūsu laikrakstā. Grāmatīņas iegādātājiem jauns papildinājums avīzes variantam vēl tiks cienījams klāsts labas kvalitātes foto attēlu krāsās un septiņi stāstiņi jeb miniatūras izdevuma izskaņā. Pirmais no šiem stāstiņiem **Krāsainais vārds** ir ar norises vietu tai pašā Flensburgā.

Eduards Silkalns

Grāmatu varat iegādāties Okupācijas mūzeja grāmatu galdā vai sazinoties ar redakciju.

(Turpināts no Nr. 23)
Laimonis Niedre

Zviedrijas latvieša ceļojums Padomju Savienībā 1978.- 1979. gadā

Šādā kārtā mums, ārzemniekiem, bija diezgan labi sakari un ziņas par apstākļiem pārējās 20-22 Mordovijas nometnēs. Zinājām, ka mūsu - ārzemnieku nometnē apstākļi ir jūtami labāki nekā parastajās nometnēs un ka citās ieslodzīto skaits sasniedz 2000 - 3000. Amstera stāstīja, ka agrāk šajā Leplejas nometnē turēti ap 240 ieslodzīto, liela daļa no tiem irānieši, azerbaidžāņi vai no Afganistānas, bet sadzīve ar šiem karstasīnīgajiem tiņiem nav bijusi laba. Bieži izcēlušās ķildas, kautiņi, nemieri. Vairāk nekā pirms gada visā nometnē sācies streiks, un tad no Maskavas ieradušies augsti virsnieki, kuŗi ievadijuši izmeklēšanu. Nemierīgie dienvidnieki savākti kopā un aizvesti uz citu nometni, bet vairāki rietumnieki, streiku vadītāji, ievietoti karcerī. Daži tajā pavadījuši līdz 14 dienas necilvēcīgos apstākļos - silta zupa un maize tikai katru otro dienu un no pulksten 6 līdz 22 nekādas gulēšanas iespējas, bez tam ļoti auksts. Pauls Brauvers pēc 14 karcerī pavadītām dienām zaudējis 12 kilogramus.

Vēstules šeit nometnē saņēmam reti, jo tās tika savāktas un cenzētas Maskavā, pēc tam reizi pāris nedēļās atsūtītas uz nometni. No Rietumiem tās bieži bija ceļojušas 5 - 6 nedēļas. Vēstules un sīkpakas izdalīja politiskais virsnieks, kuŗa istabā tad katram personiski vajadzēja ierasties, ņemot cepuri. Tas pats bija jādara, apmeklējot komandantu Kruščovu. Tūlīt pēc ierašanās nometnē aizņēmos dažus vēstuļu papirus un aploksnes no Villija un uzrakstīju divas atļautās vēstules - vienu zviedru sūtniecībai Maskavā, kur lūdzu palīdzību, otru - manai tuvākajai Helsinkos. No sūtniecības un Hel-

sinkiņiem pēc septiņām nedēļām saņēmu atbildes, ka palīdzība tikšot sniegta, bet mana dzīvesbiedre rakstīja: mēs visi saprotam, ka tev nodarīta pārestība, bet nezaudē cerību, jo mēs visi stāvam aiz tevis. Šīs ziņas lielā mērā uzlaboja manu garastāvokli, nu es gaidīju uz iespējām tikt ar zviedru konsulu Maskavā. Sūtniecība ar naudas pārvedumu bija atsūtījusi 50 rubļus, bet komandants šo naudu aizsūtījis atpakaļ ar atzīmi - adresāts atteicās to pieņemt. To es uzzināju vēlāk, pārbraucis mājās Zviedrijā. Vairākas reizes biju komandantam lūdzis, lai viņš izkārtoto man tikšanās ar zviedru konsulu, un to man arī solīja vistuvākajā laikā. Ar konsulu nebiju ticies kopš tiesas sprieduma pasludināšanas 1978. gada novembrā sākumā, lai gan pēc krievu noteikumiem šāda tikšanās paredzēta katru trešo mēnesi.

Kādu pēcpusdienu feldšeris Romaševskis man jautāja, vai es zīnot, kad braukšu mājās uz Zviedriju. Atbildēju, ka vispirms man jāsatiek konsuls, jāpieprasa manas prāvas atjaunošana un tad es varu cerēt uz atbrīvošanu. Romaševskis turpretim atbildēja, ka droši vien man nebūs jāgaida uz jaunu tiesas prāvu, ne arī vajadzība satikt konsulu, apžēlošana varot nākt drīzā laikā. Vēlāk izrādījās, ka mana atļaušana jau bija izlemta, un tā notika nedaudz dienu vēlāk - 20. martā 1979. gadā.

Bija silta, miglaina priekšpusdiena, kad es, gultā apģūlies, lasīju grāmatu. Durvis atvērās, un dežūrējošais virsnieks kopā ar Paulu Brauveru, angli Endiju Burgeru un vēl dažiem pienāca man klāt, deva roku un teica, ka esot saņemta „pomilovka”, resp. es esot ap-

žēlots un varu braukt mājās. Pirmā mirklī sajutu kā apjukumu, pat asaras sakāpa acīs, bet tās ātri pārgāja. Pēc virsnieka izteicieniem, man jau tajā pašā pēcpusdienā vajadzēja atstāt nometni. Es izmanotoju dienu, apstaigāju visus nometnē sastaptos ārzemniekus (rietumniekus) un saņēmu no viņiem dažādus mutvārdu norādījumus, ko līdzī paņemt uz Rietumiem, uz viņu sūtniecībām, un pie reizes arī atvadījos no visiem. Šiem pārējiem 14 rietumniekiem soda puslaiks jau bija tuvu, un viņi cerēja uz drīzu atbrīvošanu. Kā vēlāk uzzināju, sarakstoties ar Paulu Brauveru, viņi visi pamazām arī atlaisti, un Brauvers ieradās mājās Amerikā 1980. gada sākumā, pēc Leplejas soda nometnē pavadītiem turpat četriem gadiem.

Ar pulksten 16 mani aicināja uz sardzes māju, kur divu virsnieku klātienē novilku savs melnās valsts drēbes un ietērpos privātajās, ko izņēma no noliktavas. Saņēmu atpakaļ arī nelielo plecu somu ar ikdienas piederumiem. Tad viena virsnieka pavadībā izgājām cauri sardzes kontrolei un devāmies Leplejas ciema virzienā, kur apmēram puskilometra attālumā pašā ciema malā atradās tāds neliels pansionāts atlaistiem cietumniekiem. Te virsnieks man ierādīja vienu istabu otrā stāvā, kuŗā jau atradās divi brīvvalstie - viens ķīnietis un irānis. Pansionāta celtnē bija diezgan veclaicīga, zemē iegrimusi ēka ar koridoru pa vidu un istabām katrā pusē. Istabas lielāko tiesu bija tukšas, bet dažās dzīvoja jauni krievi, kas vakaros trokšņaini uzdzīvoja ar alkoholu un mūziku. Izrādījās, ka mani istabas biedri atlaisti jau kādu mēnesi iepriekš, bet viņu konsulāti

nerūpējās par mājuptransportu. Tā viņi te bezdarbībā vadīja dienas un gaidīja kādas ziņas no saviem konsuliem. Istabas vienā stūrī bija iemūrēta vecmodīga plīts, kuŗā gandrīz pastāvīgi kurās uguns, lai dotu siltumu. Turpat bija arī pāris kastroļu, viena cepamā panna un daži ūdens spaiņi. Malkas vietā tika lietoti dēļu gali un koka atkritumi no lielās krievu nometnes fabrikas. Atstāju istabā savu somu un kopā ar virsnieku devāmies uz ciema centru, kur mani ievada garā, dzeltenā stāba ēkā ar zaļu skārda jumtu, lai nokārtotu dažas formalitātes. Apkārt ēkai bija izvietoti lieli plakāti sarkaniem burtiem, ar dažādiem saukļiem par mieru un labāku darbu. Vispirms mani aizveda pie kases, kur kasieres, sieviete pusmūža gados, ģērbusies adītā jakā, izmaksāja man 20 rubļus atļaušanas naudas, un pēc tam iegājām citā telpā, kur sēdēja vairāki augsti virsnieki. Telpas vienu sienu klāja milzīga PSRS dzelzceļu karte ar iezīmētām stacijām. Te mani viens no virsniekiem uzrunāja vācu valodā un teica, ka parīt, ceturtdien, 22. martā, mēs abi brauksim uz Maskavu. Līdz tam es varu uzturēties pansionātā, iet pa ciemu staigāt, iepirkties. Bet lai izvairos iet uz nometnes pusi. Ar 20 rubļiem kabatā es atgriezies pansionātā, pagatavojām kaut kādu sacepumu no zivju konserviem un makaroniem, padzērām tēju un, tā kā vakars bija klāt, devāmies pie miera. Iemīgu ātri, jo gulta šeit bija labāka un bez tam jutos ļoti noguris.

Nākamā rītā pēc brokastīm - maize, margarīns, zivju konservi un tēja - paņēmu abus spaiņus un devos prom uz ciema vidu, kur varēja dabūt ūdeni. Sūknis pan-

sionāta pagalmā bija aizsalis. Te pat aiz pansionāta ieraudzīju šurpus nākam kādus 10-12 ieslodzītos apmēram sešu sargu pavadībā. Noprāt, ka ieslodzītajiem uzdots salabot aizsalušo sūknī, jo visa grupa apstājās pie akas un sargi ar automatiskajiem ieročiem izveidoja apsardzi. Ieslodzītie, lielāko tiesu jauni puīši, sāka darboties gar sūknī ar dažādiem darba rīkiem un, par pārsteigumu man, visi strādāja kailām rokām, bez cimdiem, lai gan ārā vēl bija ziema. Brīdi pastāvēju un noskatījos, kā puīši ar atslēgu skrūvēja vaļā sūknī un cik lēnām darbs viņiem veicās, jo rokas ik pa brīdim vajadzēja sildīt vateņu kabatās. Kā redzēju, tad neviens no viņiem nebija sevišķi novājējis vai citādi sliktā fiziskā stāvoklī. Turpināju savu ceļu cauri tādām retām parkam līdz pat ciema vidum, kur spaiņi pie sūkņa piepildīju un lēnām atgriezies to pašu ceļu atpakaļ. Redzēju, ka sūknis pie pansionāta tagad noskrūvēts, un arī ieslodzītie bija prom. Ap pulksten 12 mēs visi trīs devāmies atpakaļ uz ciemu, un tur netālu no dzelzceļa pieturas un stāba ēkas bija tāda neliela ēdnīca un pāris veikalu - vienā no tiem pārdeva drēbes, šujamos piederumus un otrā varēja dabūt pārtiku. Ēdnīca iekārtota tādā veclaicīgā dzīvojamā ēkā, bet ēdamzāle diezgan prāva un modernizēta. Aplūkojām rokrakstā gatavoto ēdienu sarakstu un tad pie letes pasūtījām, ko vēlējamies. Tūlīt to mums arī pasniedza - gulaši ar vārietim rīsiem un katram glāzi ar augļu zupu, ko te sauca par kompotu. Pēc šādām pusdienām jutos tagad pirmo reizi pēc daudziem mēnešiem atkal labi pāēdis.

(Turpinājums sekos)

„Mūzika vēlas, lai viņu klausās”

Ar Dziesmu svētku virsdiriģentu, pasauleslavenā Latvijas Radio koŗa māksliniecisko vadītāju
Sigvardu Kļavu sarunājās Ligita Kovtuna

Sigvards Kļava Dziesmu svētkos diriģēs „Gaismas pili”, viņš arī ir Garīgās mūzikas koncerta Doma baznīcā veidotājs. Īsi pirms Dziesmu svētkiem – 28. jūnijā koris piedalīsies Cēsu mākslas festivāla atklāšanā, bet tūlīt pēc lielajiem svētkiem sāksies Francijas tūre... Šobrīd, kad notiek mūsu saruna redakcijā, Radio koris ir Parīzē, kur, kā saka diriģents, dzied divos koncertos ģenija Hansa Holigera vadībā. Kā pēc tad pats Latvijā? „Tāpēc, ka man paredzēta intervija jūsu redakcijā!” – tā, lūk. Bet, nopietni runājot, Sigvards Kļava pirms šīs intervijas atradis laiku pārslasīt Imantu Ziedoni. Un atnācis ar Ziedoņa rindām: mīlestība ir vienīgā, kas spēj apturēt laiku.

Sigvards Kļava. Esmu ievērojais, ka cilvēki šodien arvien vairāk dodas turp, kur var apturēt laiku – uz baznīcu, uz vietām, kur skan mūzika. Gars prasa kompensāciju, iepretim tam, ka laiks patiesi skrien ātri, strauji aug darbību produktivitāte, procesi rit ļoti dinamiski. Bet gara nišu nevar aizstāt ar virtuālo. Šķiet, cilvēki meklē glābiņu, patvērumu. Arī no apjukuma, kas iestāties, mainoties sabiedriski ekonomiskajām formācijām, pārmaiņām dzīvē. Un patvērumu atrod dziedāšanā, mūzikā. Es patiesi brīnos par šo mūsu tautas garīgo fonu – dziedāt tāpēc, ka dzīvē notiek kaut kas tāds, ka neatopī, kur dēties... Un cilvēki dzied. Simtgadīga babiņa izdzied savu stāstu, cilvēks dzied, kad viņam sāp un ir grūti. Un šīs simtgadīgās babiņas asaras dziedot man ir nozīmīgākas par aplausiem lielā koncertzālē. Pēdējos gados esmu devies savdabīgās ekspedīcijās – pie dažādu garīgo konfesiju pārstāvjiem, pie cilvēkiem, kas dzied Tam Kungam, un vienmēr tas nemaz nenotiek koncertzālēs, pat ne baznīcās. Tas var notikt meža vidū, pie krusta, gultā, un tas ir tas neredzamais slānis, kas neeksponējas, „neizrādās”, viņiem nevajag

parādīskumu. Tas ir tas, kas veidojis mūsu dziedošo nāciju tādu, kāda tā ir. Tas ir pamatā mūsu amatiermākslas augstajam standartam. Nemaz nerunājot par to, cik izcilu mūzikas mākslinieku pasaulei devusi mūsu divu miljonu lielā nācija. Mūsu tautai šis ir īpašs brīdis, tāds „garšīgs”, dzīvotspējīgs, nekur Eiropā, pat ne Baltijā kaut ko līdzīgu neesmu izjutis. Lai gan spirāle griežas un nekas nav ilglaicīgs.

Arī, vērojot mūzikas klausītājus, jāatzīst, ka publika ir jauneklīga, īpaši Spīķeru koncertzālē. Kas viņus „atvelk” uz nopietnās mūzikas koncertiem?

Par to es priecājos un nevaru izskaidrot, gluži tāpat kā mūsu Dziesmu svētku *fainomenu*. Tur tiešām ir klāt kaut kas mistisks! Mēs, mūziķi, protams, cenšamies rast dialogu ar savu klausītāju, uzrunāt viņu, un tas nebūt nenozīmē meklēt vieglākus saprašanās ceļus. Varbūt mārketinga kļūvis ļoti profesionāls?

Radio kori dzied 25 jauni un ļoti jauni cilvēki. Vai arī konkurss, lai šai kori iekļūtu, ir ļoti sīvs?

Radio koris neizsludina konkursus. Tas veidojas kā radoša, muzikāla ģimene. Jēl kādas maiņas notiek lēnām. Šie 25 mūziķi dzīvo un strādā pēc ģimenes principiem – stāv un krīt cits par citu, visas norises ir ļoti cilvēciskas, jauni dalībnieki neienāk nejausi, lielākoties viņi jau ir piedalījušies kādos koncertdzīves projektos. Šādu vienību nevar izveidot administratīvi, un man kā diriģentam un mākslinieciskajam vadītājam tas ir svarīgi.

Par diriģentiem mēdz runāt, ka tie ir, nu, dažkārt diktatori. Kādi ir jūsu „ieroči”? Divdesmit piecas radošas un neatkarīgas personas jau kaut kā ir „jāsavāc”.

„Ieroči” mainās. Savulaik arī

Sigvards Kļava

man bija revolucionārs gars – māksla pāri visam! Gadu gaitā viss ir sagriezies otrādi. Man vairs nelielas, ka pareizi nodziedāt notis ir augstākais sasniegums. Svarīgākais ir tas, ka cilvēks spēj radīt mākslas brīnumu, patiesi radot. Diktatoram būt ir vienkāršāk: „Esmu es un mana māksla. Mēģiniet pietuvoties!” Auglīgāks tomēr ir modelis „Dosisimies mākslinieciskajā ceļojumā kopā!” Es, diriģents, esmu vien ceļa rādītājs, palīgs. Koŗa mākslinieks ir nevis taustiņš diriģenta rokās, bet personība ar savu dzīves izpratni, mūzikālo gaumi utt.

Diriģents ir arī tas, kuŗš vislabāk jūt auditoriju.

Droši vien arī to, cik sagatavota ir auditorija. Mūzika, ko radāt kopā ar Radio kori, un, piemēram, ar Pēteri Vasku, laikam prasās pēc zināmas „sagatavotības”? Un tomēr zāles ir pilnas. Lielās Piekdienas koncertu Rīgas Domā apmeklēja ap pusotra tūkstoša klausītāju.

Mūzika vēlas, lai viņu klausās. Un muzikālā sabiedrība šobrīd pieprasa Arvo Pertu, Giju Kančelli un mūsu Pēteri Vasku. Viņiem, acimredzot, bija jānāk, lai

atvērtu kādu jaunu mūzikālo paralēli, lai pierādītu, ka šāda mūzika spēj uzrunāt plašu klausītāju auditoriju. Savukārt mūziķim – komponistam, diriģentam, atskaņotājam – augstākā sūtība ir kalpot savas tautas mūzikālajām interesēm, nevis pasaules profesionālajai kultūrai. Viļakas baznīcā šopavas arskaņojām programmu, kas aizvadītā gada novembrī skanēja Rīgā – tostarp arī Pēteru Vaska „Mātes Terēzes lūgšanas”. Koncerts bija ļoti labi apmeklēts. Un es ceru, ka nākamreiz šie klausītāji uz koncertu ņems līdzi savus bērņus un mazbērņus. Mūzikas programmai ir jābūt sastādītai tā, lai cilvēks magnetizējas, pievelkas, nevis atgrūžas. Var jau „sakombinēt” visādi, arī tā, ka izraisa alerģiju, un tik „pārintelektualizētu”, lai vairāk negribētos nākt. Pats esmu sēdējis koncertos, kur spoži mūziķi spēlēja autorus ar izcilu CV un juties... jocīgi, teiksim tā.

Es tā esmu jutiesies Rīgas koncertzālēs, klausoties, piemēram, amerikāni Keidžu...

Un tomēr – atbrauciet un paklausieties Keidžu Cēsu Mākslas festivāla koncertā! Varbūt jūs uzrunās. Keidžs vairāk ir provokators mūzikā, kas provocē „nepieradinātas” lietas! Viņa lielākais devums varbūt tiešām nav kompozīcija, taču Keidžs nepāprotami liek ieklausīties... Mūziķim nav lielākas laimes par izjūtu būt vajadzīgam. Tas gandarījums ir daudz lielāks nekā „izpārnota” koncertzāle.

Bet ja koncertzāle nav „izpārnota”, mūziķiem jāstāpās ar skarbo realitāti. Arī Radio koŗa māksliniekiem.

Tāpēc es mudīnu mūsu jauniesus doties mācīties, studēt, lai apgūtu vēl kādu speciālītāti. Mūziķa plūs vēl kāda profesija veidos cilvēka intelektuālo standartu augstāku par vidusmēru. Un arī tas ir, lai kalpotu savai tautai.

KORIS „SŌLA” VASARAS VIDŪ

Latvijas Kultūras akadēmijas (LKA) jauktais koris „Sōla” 15. jūnija vakarā aicināja uz koncertu „Cits vasaras vakars”.

Bija vismaz divi iemesli apmeklēt šo koncertu. Pirmais – sekot šī koŗa izaugsmes ceļam, gribējās pārliecināties par tā māksliniecisko gatavību Dziesmu svētku priekšvakarā. Kā nekā „Sōla” ir jaunu, sparīgu un mūzikāli apdāvinātu cilvēku kopa, kas mākslinieciskā vadītāja Kaspara Ādamsona vadībā pērnvasar Sinsinatī pasaules koŗu olimpiādā ieguva trīs zelta medaļas un dzīgu publikas atsaucību. Dziedot dažādu, vokāli ļoti sarežģītu programmu, jauniesi apliecināja augstu meistarību un dāvāja klausītājiem patiesu mūzikas baudījumu.

Otrs iemesls bija notikuma vieta. Koncerts notika Zirgu ie-

Koris „Sola”; vidū - Kaspars Ādamsons

las koncertzālē, vietā, kas reiz bija Filharmonijas kamerzāle, vēlāk – Valsts koŗa „Latvija” mēģinājumu vieta. Nu tiek solīts, ka šeit atkal notiks rēgulāra koncertdarbība. Rīgas centrā tādu vietu nekad nebūs par daudz, tāpēc ir prieks par šo jaunieguvumu.

Koncertprogramma „Cits vasaras vakars” bija sakārtota trīs nosacītās daļās. Pirmajā skanēja dažādu laikmetu un tautu komponistu garīgie dziedājumi, tostarp arī jaunā latviešu komponista, viņš arī „Sōlas” diriģents, Jēkaba Jančevska kompozīcija „Adveniat Regnum”. Otrajā posmā bija trīs Jāzepa Vītola koŗa dziesmas. To dziedājums apbūra ar galēju vienkāršību un balsu tīrskanību. Šķiet, latviskuma izpaušmes meklējumos Kasparam Ādamsonam ar savu kori izdevies piekļūt pavisam tuvu šīs mūziķās miklas

atminējumam.

Trešajā koncerta daļā koris dziedāja latviešu tautasdziesmu apdares, priekšnesumu vainagojot ar Valta Pūces dziesmu „Augu nakti”, kas tuvajos dziesmu kaŗos ir visu jaukto koŗu obligātā dziesma. Arī šai repertuāra nošķirā dziedātāji jutās brīvi un atraisīti, visaugstāko virsotni manā ieskatā sasniedzot dziesmā „Līgo”, ko apdarinājis Ārijs Šķepasts, diriģenta Kaspara Ādamsona tēvs. Tajā skanēja, virmoja un trīsuloja vasaras vidus nakts burvība, ko jauniesu balsis uzbūra dzidru un tūkstoš niansēm bagātu.

Koŗa „Sōla” gaitas pēc Dziesmu svētkiem vedīs uz koŗmūzikas konkursu Itālijā. Lai dziedātājiem un diriģentiem ražīga vasara! Lai balsis no Latvijas sajūsmīna tuvus un tālus klausītājus!

Gundega Saulīte

Aivars Sinka

Aizvien ar dziesmu vairogu

Vēsturisks pārskats par Dziesmu svētkiem un Dziesmu dienām Eiropā ārpus Latvijas no 1946. līdz 1989. gadam

Saistībā ar 2015. gada jūnijā Briselē plānotajiem Eiropas Latviešu dziesmu svētkiem, kā arī svinot Latvijas prezidentūras Eiropas Savienībā nobeigumu, Eiropas Latviešu apvienība (ELA) izveidojusi plašu vēsturiskas ievirzes pētījumu par dziesmu svētkiem un dziesmu dienām Eiropā ārpus Latvijas laika posmā no 1946. līdz 1989. gadam. Darba nosaukums ir „Trimdas dziesmu svētku tradīcija Eiropā”, tā autors – Aivars Sinka.

Šis plašais pārskats iezīmē emigrējušo latviešu dziedāšanas tradīcijas izveidošanos, sākot jau ar t.s. dipīšu laikiem līdz Eiropas Dziesmu svētku un Pasaules brīvo latviešu dziesmu dienu tradīcijas iesakņošanās laikam un beidzot ar 1989. gadu, kad Latvijā jau bija jaušamas atmodas vēsmas. Šo pārskatu papildina vēsturiskas fotografijas; tajā ir citētas atsauksmes, kas parādījis tā laika emigrācijas tautiešu presē, beidzoties kādiem no emigrācijas tautiešu dziesmu svētkiem.

Pārskata nobeigumā A. Sinka raksta: *Bet laiki mainās, un maināmie arī mēs. Tagad, neatkarības apstākļos, desmitā daļa tautas mīt ārzemēs un, dzīvodama ārzemēs, varētu arī pazust. Vai droši varam teikt, ka tauta nav briesmās un ka arī turpmāk nebūs derīgs dziesmu vairogs?*

„Dipīšu” laiki

Ķaņam beidzoties, latviešiem, kuŗi palika rietumos no dzelzs priekšvara, sākās nometņu laiki. „Dipīšiem” ar laiku piebiedrojās ķaņa gūstekņi, un tā nu sanāca,

ka, pirms iesākās lielā izceļošana uz Angliju, Austrāliju, ASV un Kanādu, kādi 120 000 Latvijas pavalstniekiem, apmēram 3 - 5 gadus pavadīja nometnēs dažādās Vācijas un Austrijas okupētajās zonās.

„Dipīšu” kultūras un gara dzīve bija ražīga un vēlēšanās turpināt brīvajā Latvijā ierastās tradīcijas – spēcīga. Nometnēs dibināja latviešu „tautskolas”, koŗus un tautasdeju kopas. Šajās pašās dipīšu nometnēs mitinājās puse dzīvajos palikušo komponistu no 9. Vispārējiem latviešu dziesmu svētkiem (tostarp Volfgangs Dārziņš, Jānis Mediņš un Jāzeps Vītols). Nometnēs mīta arī mums tagad pazīstami komponisti un diriģenti: Alberts Jērums, Helmers Pavasars, Bruno Skulte, Tāivaldis Ķeniņš, Roberts Zuika un vēl daudzi citi.

Pēdējās ķaņa laika latviešu dziesmu dienas Latvijā notika 1943. gada vasarā, un šo tradīciju atjaunot izdevās jau 1946. gada vasarā, kad tika rīkotas „Franku novada latviešu (DP) dziesmu dienas”, iesākot Fišbachas latviešu nometnē pie Nirnbergas, bet pēc tam tajā pašā vasarā Baireitā, Ansbachā, Eichšetē un Augsburgā. Svētdienā, 1946. gada 30. jūnijā, Fišbachā pirmā trimdas latviešu dziesmu dienu kopkoŗa koncertā piedalījās 650 dziedātāji un 5000 skatītāji.

Laikā no 1946. līdz 1948. gadam notika veselas 13 dziesmu dienas Vācijā un Austrijā, bet visspilgtākais un vislielākais sarīkojums tomēr bija „Latviešu dziesmu svētki Eslingenā” – Štutgartes pievārtē, vislielākajā latviešu centrā. Par šiem svētkiem varēja uzzināt Latvijas Valsts arķīva uzziņotajā ceļojošā izstādē 2012. gadā. Eslingenā 1947. gada maijā piedalījās

Pirmo Anglijas dziesmu dienu plakāts (J. Maziša zīmējums)

1000 koristi goda virsdiriģenta profesora Ādolfa Ābeles vadībā un klausītāju bija ap desmit tūkstoši.

Visi šie sarīkojumi bija pulcējuši skaistajā vecajā Nekaras pilsētiņā tik daudz latviešu, ka gandrīz katrs otrais pretimnācējs tās ielās bija mūsu tautietis no tuvākām vai tālākām vietām Vācijā, kur vien mīt latvju trimdnieki. Tie bija satikšanās, saprašanās un vienības svētki, kas visiem dalībniekiem paliks atmiņā kā gaišs mirklis mūsu drūmajā ikdienā un cerības stars nezināmā nākotnē. Katrs svētku apmeklētājs dziļi sajūta, ka mēs, no Dzimtenes padzīti un aplaupīti, tomēr vēl esam bagāti ar savu mākslu un kultūru un ka šī bagātība mums nezuŗis. Valdemārs Kārķlīņš 1947. gadā žurnālā *Sauksme*.

Šie svētki rāda latviešu vēlmi sanākt kopā kā tautai. Nepietika ar nometnes dzīvi, „dipīši”, zaudē-

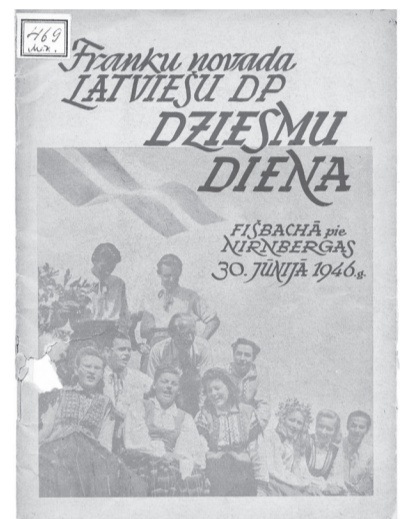
Roberts Zuika vadīja kopkoŗi Latviešu dziesmu dienās Lesterā, 1954. gads

juši savu zemi un valsti, meklēja mierinājumu un spēku kopībā, kaut tikai uz dažām dienām, radot pašiem savu Latviju.

Bet Sabiedrotie, vēlēdamies ar bēgļu problēmu tikt galā, cik vien ātri iespējams, sāka izceļošanas akciju, un jau ar 1948. gadu ātri saruka latviešu skaits Vācijā. Pēdējās „dipīšu” dziesmu dienas notika Rotveilā, Dienvidrietumvācijā, 1948. gada novembrī.

Anglijas latviešu dziesmu dienas

Stafeti pārņēma Anglijā iecēlojušie latvieši. Iedvesmu atsākt tradīciju deva komponists Alberts Jērums. 1948. gada martā sapulcē, ko vadīja sūtnis Kārlis Zariņš, tika nolemts rīkot dziesmu dienas Londonā jau tā paša gada jūnijā, un jūlijā sekoja „Ziemeļanglijas dziesmu dienas” Lidsā. Abos šajos sarīkojumos kopkoŗi bija ap 400

dziedātāju un 2000 klausītāju. Divus gadus vēlāk - 1950. gadā sekoja dziesmu dienas Lesterā, greznajā „De Montfortas” aulā, kas ķļuva par iemīļotu vietu, kur dziesmu dienas rīkoja arī 1958., 1961., 1967., (Turpinājums sekos)

Mūzikālā šķietamība un skaniskā reālitate

Kādreiz šķietamajā mūzikālo tēlu un notikumu secīguma bezjēdzībā slēpjas kāds skaistums: noslēpums un iepriekšējā neparedzamība. Profesionāli nikni paskatīties uz mani un teiks: mūzikālais anarchists! Taču mana fantazija aicina doties iekšā tajos jaunajos, neapgūtajos mūzikālajos piedāvājumos, mierīgi apstēties un pagāršot. Sajūta jau, protams, katrā gadījumā ir kā Parīzes metro: tu iekāp vienā stacijā, bet izkāp pavisam ne tajā, kur vajadzēja nonākt. Jaunais mūzikālais piedāvājums tevi ir izsēdinājis pamestā krievu sādžā. Var būt arī tā.

Taču tā tas nav, klausoties jauno ansambļa *Instrumenti* albumu *Procrastination*. Divu jauno mūziķu – Jāņa Šipķēviča un Reiņa Sējāna kopdarbs sola interesantu mūzikālu ceļojumu ar izkāpšanu krastā pavisam citā vietā nekā tajā, kur vajadzēja izkāpt. Te ir dziesmas ar mistiķa Viljama Bleika vārdiem, bet blakus pilnīgi reāli velobraucēja Lensa Armstronga (ne kosmonauta) izteikams par sportu un saviem konkurentiem. Ārēji tas viss nesaistās kopā, bet, šo darbu klausoties, tas vairāk un vairāk sāk intriģēt. Vienīgi nesaprotu vārda *procrastination*

nozīmi šajā albuma vākā. Varbūt varēja vienkāršāk: *to delay my dejected mood!* Bet nu lai paliek! Parīzes metro stacijas vispār nav tās sliktākās.

Skatuviskā reālitate ar „bazūnu skaņām” papildīja Lielās ģildes zālī 3. maijā, kad savu plaušu spēku demonstrēja **profesionālais pūtēju orķestris Rīga** diriģenta Mārtiņa Ozoliņa vadībā. Šim orķestrim piemīt viena vājība: spēlēt nevis maršus, bet klasisku skaņdarbu pārlikumus pūtēju orķestrim, pārsteidzot klausītāju, vadādot to pa nedzirdētu skaņu labirintiem. Šoreiz orķestris bija izvēlējis Viļņa Šmidberga pārlikumumu Jāzēpa Vītola slavenajai simfoniskajai svītai „Dārgakmeņi” (1924). Vitoliski glazunovisko mūziku izņēmuma kārtā, ja no Zemeslodes pēkšņi pazūd visi simfoniskie orķestri, varētu nospēlēt arī pūtēji. Viņi jau visu var: spēlēt parādēs un kādās bēdīgākās reizēs, bet vai tas ir nepieciešams?

Rīgas pūtēji ir augstas klases profesionāļi. Viņu skanējums ir izlīdzināts kā klusās, tā skaļās vietās. Visi instrumenti tembrāli saskaņoti un brīžiem skan gandrīz ka ērģeles. Taču dzirdes atmiņa un priekšstati ir nomācoši uzbāzīgi, un, klausoties populāro Vītola darbu, nedaudz trūka stīgu neuzbāzīgās, kompaktās saspēles

augšējos reģistros vai ķellu un kontrabasu dobajā dziļuma. To aizstāja nedaudz kviecošās obojas, saksofoni un klarnetes, kā arī trombonu un tūbas „rupjības” harmoniju pamatos.

Paša Viļņa Šmidberga jaunadarbs „Koncerts alta saksofonam (Oskars Petrausks) un pūtēju orķestrim” atgādināja Holivudas produkcijas pavāju kopiju. Lai būtu visiem, autors banalizējis savu opusu ar blūza, roka elementiem. Tad jau labāk klausīties Geršvinu!

17. maijā Lielajā ģildē notika **sezonas pēdējais simfoniskais koncerts** un kārtējās atvadas no aizejošā diriģenta Karela Marka Šišona. Kārtējās tāpēc, ka atkal presē tika pausti neizbaudītas savstarpējas milas strīdi ar orķestri, ar ministriju, ar latviešu mūziku. Šis atvadas atgādinā kaut ko no veca anekdota: *anglis no viesībām parasti aiziet neatvadīties, bet žīds atvadas, taču prom neiet.* (Lai mani ebrēju draugi man piedod, bet tas ir tikai anekdots.) Šišons savas atvadas no Rīgas svin jau visu gadu. Varbūt labāk vajadzēja ņemt priekšzīmi no Vāģnera, kas izmantoja vakara tumsu, lai aizsmauptu no ridzniekiem.

Koncertprogramma šoreiz izskatījās nedaudz salasīta no visa kā: J. S. Bacha Koncerts obojai re-

minorā (*BWV1059*) ar stīgu orķestri un klavesīnu. Solists bija Alberts Meijers, kas savu baroka oboju spēlē neparasti krāsaini, virtuozī. Bacha koncerts izskanēja nevainojami, nedaudz atturīgi, kā jau Bacham pienākas. Virtuozās pasāžās solistam varbūt mazliet redzami nācās „ķert elpu”, taču temps bija ātrāks, nekā ierasts, un to obojistam varēja piedot. Baroka oboja paņēma lielāku elpas rezervi nekā modernais instruments.

Gustava Mālera 1. Simfonija Re mažorā, 1888, kā jau komponista nobriedis darbs, prasa no atskatītajiem pilnu kā fizisko, tā garīgo atdevi. Piecdesmit minūšu gara darbs pēc Žana Pola dzejojuma „Titāns” sastāv no divām daļām (*No jaunības dienām un Cilvēciskā komēdija*). Varoņa traģēdijas ideja 19. gs. beigās interesēja Listu, Skrjabinu u.c. Arī Vāģneru. Taču māleriskais varonis ir sarkastisks, ironisks, sentimentāls jūsmotājs, kas ir lepns par savām ciešanām (nu tieši kā mūsu Jānis Poruks!).

Mālera simfoniju lielmeistars ir Klaudio Abado, kas nospēlējis koncertos visas deviņas simfonijas. Turklāt no galvas. Arī mūsu Andris Nelsons ir atradis savu atslēgu šiem meistardarbiem. Pēdējos gados arī visai konservatīvais romantiķis Mariss Jansons ir

sācis spēlēt Mālera simfonijas. Taču, ko drīkst Jupiters, to nevar atļauties Šišons. Viņa māleriskā izjūtu gamma sastāv no 4 – 5 krāsām: no drāmatisma, romantiskas jūsmas, kas pāraug ekstatiskā, izplūdušā tukšvārdībā, no skercoza skrējiena un svinīgas, bet tukšas daudznozīmības.

Jā, Mālera mūzikas metafizika kārtējo reizi piedzīvoja neveiksmi. Iepriekšējā bija 2011. gadā Imanta Rešņa Mālera 8. simfonijas nomocīšana Rīgas Sporta hallē (!). Varbūt labāk atstāt uz mirkli Māleru mierā. Lai stāv līdz brīdim, kad to spēš celt kāds Nelsonam līdzīgs partneris.

25. maijā Tabakas fabrikā (pašreiz ir tukša un pamesta) koris *Kamēr...* atskaņoja pasūtīnāto Džona Luterā Adamsa (ne tā, kuŗš uzrakstījis „Niksons Ķīnā”) *Svētā vēja dziedājumi*. Ko koris nosvilpoja, noelsoja, nostenēja visai interesanti. Darbam gan dziļākas jēgas nav, ja nu vien paša autora mistiski ekoloģiskie komentāri. Paldies Dievam, koris atrada savu atslēgu un interpretēja pilnīgi ciešami. Diriģents Jānis Liepiņš turējās braši. Zēl, ka koris pēc sava iepriekšējā diriģenta Māŗa Sirmā aiziešanas ir zaudējis savu īpatni vibrējošo toni. Tagad *Kamēr...* skan kā visi koŗi.

Pauls Dambis

Vai esat bijuši īstās latviešu kāzās? Braucam!

Lai jūs nemulsina tas, ka nepazīstat jauno pāri un varbūt pat nevienu no viņu tuvākajiem radiem, mēs visi tiekam gaidīti īstās latviešu kāzās Vecpiebalgā, „Kalna Antēnu” mājās, kur vecārijā notiks Lauņa Gundara oriģināllugas „Latviešu kāzas” izrādes neatkarīgā teātra TT izkārtojuma. **Pirmizrāde 17. jūlija vakarā plkst. 20.00**, kad tuvā un tālā apkārtnē būs sākušies Vecpiebalgas novada svētki „Vecpiebalga atver durvis”.

komisks. Tieši tāpat kā mūsu dzīvē – varam jau par daudz ko smieties, bet, kad jārisina būtiski jautājumi, tad tie smieklis ir pavisam citādi. Tieši tā ir istā skaņa visai izrādei, tomēr jācer, ka skatītāji smiesies daudz.

Kā radās ideja rakstīt un iestudēt „Latviešu kāzas”?

Jau labi sen gribējās kaut ko taisīt reālā lauku vidē, tas man tūri profesionāli šķiet ļoti interesanti. Izrāde notiek lauku rijā, skatītājs atbrauks un nonāks reā-

lielāko daļu ansambļa esmu jau strādājis un zinu, ka viņi var daudz ko interesantāk un vairāk, nekā darījuši allaž.

Šajā lugā neviens, šķiet, netiek apsmiets.

Te netiks plēsti joki. Jūs smieties, bet ne par jokiem, par ko citu. Par dzīvi. Es joku lugas nemāku rakstīt un nemēdzu iestudēt. Mani interesē kas cits. Mēs tik bieži runājam par zemi, bet cilvēki ir ļoti mainījušies, varbūt pienācis laiks apjēgt – svarīga ir

ne

Foto: J. Deimats

Jūnija vidū notika lugas mēģinājumi Kultūras akadēmijas mācību telpās „Zirgu pasts” Rīgā, Dzirnāvu ielā, un tos vadīja autors un režisors vienā personā. Aktieņu saime lasīja dialogus, noskaidroja tēlu attiecības un savu varoņu emociju intensitāti. Telpa sprēgāja smieklis, režisors ieskicēja iecerētās mizanscēnas, kuŗas pa īstam varēs nostiprināt, tikai nonākot „Kalna Antēnu” rijā.

Lugas darbība notiek mūsdienās, precas lauku meitene ar pilsētas puisi. Kāzu svinībās kopā satek daudzu cilvēku liktenlīnijas. Savas dzīves samudzinātos pavedienus cenšas nokārtot gan līgavas tēvs, vecmāte un mirušās mātes māsa, līgavaiņa māte un draugs, klāt ir arī kaimiņš ar dēlu un vēl kāds kāzu mūzikants. Jau personu uzskaitījums vien sola spraigus notikumus, pārpratumus un laimīgas beigas. Kā gan citādi, ja visapkārt mums ir tik daudz mīlestības! Tēlotāju pulkā desmit aktieri – Esmeralda Ermale, Baiba Valante, Anna Putniņa, Artis Robežnieks, Jānis Jarāns, Jānis Vimba, Artūrs Putniņš, Edgars Līpors, jauno pāri tēlo Lienīte Osipova un Mārtiņš Počs.

Pēc mēģinājuma daži jautājumi autoram un režisoram **Laurim Gundaram**.

Kāds ir nopietnības un joku samērs šai jūsu lugā?

Procentos to ir ļoti grūti nošķirt. Varbūt tā: iesaiņojums ir komisks, bet saturs nebūt nav

los apstākļos. Un īpaši man gribējās izveidot izrādi patiešām par laukiem, jo mēs parasti reālo šodien laukos nerādām, vienmēr šķiet, ka tur jāreda kaut kas „iz vēstures, iz veciem laikiem”. Bet dzīve taču notiek tāda, kāda tā šobrīd ir. Tas man liekas ļoti būtiski. Un tādu materiālu es šobrīd latviešiem lāgā nezinu, parasti, ja darbība notiek šodien, tad tā notiek pilsētā. Tas man šķiet aplam. Es jau arī neesmu nekāds laucinieks, bet mums te „Latviešu kāzās” visi ir kopā – gan pilsētnieki, gan laucinieki. Mēs esam zemnieku tauta, kas vēl samērā nesēn bijusi pilnīgi pie zemes, un tas ir svarīgs faktors, jo atraut cilvēku uz pilsētu nav nemaz tik vienkārši. Parādīt šodienas lauku modernos cilvēkus man bija svarīgi. Un pagājušā gadā Vecpiebalgas svētkos es ieraudzīju šo riju un sētu, kur ir tas neatkarīgais sakopojums – vecais ar jauno. Teātrī uz skatuves to būtu grūti parādīt.

Vai tipi arī turpat Vecpiebalgā noskatīti?

Nē, man nav tādu izteiktu prototipu, bet visos var saskatīt kaut ko pazīstamu. Visas desmit lomas ir vienlīdz lielas, lai katram ir iespēja atklāt savu dvēseli. Turklāt tās visas ir rakstītas konkrētiem aktieriem. Es parasti tā nedaru, bet šai gadījumā mēģināju uzrakstīt to, ko šie aktieri nemaz tik bieži nav darījuši. Visiem pārsvārā tikušas tādas lomas, kuŗās atklājas kaut kas līdz šim nepamanīts. Taču tas nav speciāli. Ar

jau zeme, bet cilvēks uz tās. Es ļoti gribētu, lai mēs saprastu, ka ir otrādi – manta un zeme tikai otrā vietā, svarīgāk, lai cilvēki būtu laimīgi. To bija pamanījis jau Blaumanis, mēs tikai joprojām nespējam to izlasīt un izspēlēt, viņa lugās taču ļoti strikti parādīts, cik ir briesmīgi, ja cilvēki par galveno izvēlas mantisko pusi... Jāraksta lugas par cilvēkiem, nevis par mājām.

Pastāstiet mazliet, kas tās par mājām, kuŗas atvēl izrādei savu pagalmu un riju!

„Kalna Antēnu” saimnieki bija ar mieru mums atvēlēt savu riju, kaut gan sākumā nebija iedomājušies, ka tas būs tik nopietni. Māju saimniece ir bijusi audēja. Unikālais ir tas, ka rijas ēka ir iespaidīga, tā ir visvecākā saglabājusies rija Eiropā, tā tad vislielākā vērtība. Darbība notiek iekšā, līdz ar to skatītāju skaits nebūs pārāk liels, tāpēc iestudējumu rādīsim ne tikai Vecpiebalgas svētku dienās, - jūlijā būs sešas izrādes, lai visi, kas vēlas, varētu noskatīties.

Gundega Saulīte

P.S. Ja vēlaties piedalīties „Latviešu kāzās”, **biļetes jāiegādājas iepriekš**, pērkot www.bilesuparadize.lv un Vecpiebalgas novada info centrā (tāl. 29567442). Izrādes 17., 18., 19., 24., 25., 31. jūlijā, sākums plkst. 20.00, biļetes cena 5 lati. Pēc iepriekšēja pieteikuma skatītājiem ar bērniem 4-8 gadu vecumā iespējama bērnu pieskaņotā izrāde laikā. Var rezervēt nakstsmītņi, telts vietas, skat. info@teatrist.lv

LATVIEŠU NOZĪMĪGĀKO NOTIKUMU KALENDĀRS 2013

JŪNIJS

21. jūnijs – 22. jūnijs – Pasaules latviešu amatnieku saiets Valmierā. Vairāk www.macibucentrs.lv
21. jūnijs – 15. jūlijs – Cēsu Mākslas festivāls. Vairāk www.cesufestivals.lv
27. jūnijs - 11. jūlijs - „Hello, Latvia!/ Sveika, dzimtene!” – **divvalodu ceļojums pieaugušajiem, ģimenēm**. Iespēja iepazīt Rīgu, apceļot Latviju un apmeklēt XXV Vispārējos Dziesmu un XV Deju svētkus! Rezervējiet vietu, iesūtot \$500 iemaksu. Maksimālais dalībnieku skaits ir 20; cena \$3600.
27. jūnijs - 11. jūlijs - „Heritage Latvia” - **angļu valodas ceļojums jauniešiem**. Jaunieši (13-15 g.v.) iepazīsies ar Rīgu, apceļos Latviju, satiksies ar sava vecuma jauniešiem divās Latvijas skolās un apmeklēs Dziesmu un Deju svētkus. Programma līdzinās „Sveika, Latvija!” ceļojumam, tikai informāciju sniedzam angļu valodā. Cena \$3 100. Tuvāka informācija par abiem ceļojumiem, kontaktējoties ar Anitu Juberti: tālr. (301) 340-8719, e-pasts: projekti@alausea.org
30. jūnijs – 7. jūlijs – XXV Vispārējie latviešu Dziesmu un XV Deju svētki Rīgā:
29. jūnijā 11.00 koŗu kaŗi LU aulā un Rīgas Latviešu biedrībā
30. jūnijā 18.00 Dziesmu svētku atklāšana un virsdiriģentu/ virsvadītāju godināšana Dziesmu svētku parkā
2. jūlijā 19.00 J. Vītola 150 gadu jubilejai veltīts koncerts LU aulā
3. jūlijā 19.00 Vokāli simfoniskās mūzikas koncerts *Arēnā Rīga*
19.00 Pūtēju orķestŗu koncerts Lielajā ģildē
4. jūlijā 18.00 Kokļu ansambļu koncerts Izstāžu centrā Ķīpsalā, zālē nr.2
5. jūlijā 14.00 Deju lieluzvedums, 1. koncerts Daugavas stadionā
22.00 Deju lieluzvedums, 2. koncerts Daugavas stadionā
6. jūlijā 12.00 Deju lieluzvedums, 3. koncerts Daugavas stadionā
17.00 Dižkoncerts Doma laukumā
22.00 Deju lieluzvedums, 4. koncerts Daugavas stadionā
7. jūlijā 10.00 Gājiens
19.00 Nobeiguma koncerts „Līgo” Meŗaparka estrādē
23.00 – 4.00 Sadziedāšanās nakts
30. jūnijs - Pasaules latviešu saiets Rīgā, Rīgas Latviešu biedrības Lielajā zālē no 13:00 līdz 17:00. Vairāk girtszeidenbergs@comcast.net

JŪLIJS

1. jūlijs – 8:30 LR Saeimas Sarkanā zālē Jēkaba ielā 11. Konference „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai II”. Vairāk www.km.gov.lv
30. jūnijs. 18.00 Atklāšanas vakars restorānā „A-Suns”, Elizabetes ielā 83, Rīgā.
1. jūlijs – Latvijas Okupācijas mūzeja 20. gadadienas svinības, Latviešu strēlnieku laukumā 1, no plkst. 16. Laiņni aicināti visi mūzeja atbalstītāji! Vairāk: pr.okupacijasmuzejs@omf.lv
1. jūlijs. 19.00 Lielā minsterieŗu tikšanās restorānā *Key to Riga* Doma laukumā.
2. jūlijs – 4. jūlijs – Pasaules latvieŗu ekonomikas un inovācijas forums Rīgā. Vairāk www.ieguldilatvija.lv
7. jūlijs – 14. jūlijs – 3x3 nometne Neretā, Latvija
9. jūlijs Mākslas mūzejā «Rīgas Birŗa» notiks starptautiska zinātniska konference «Latvieŗu māksla trimdā», kuŗā piedalīsies referenti no ASV, Zviedrijas un Latvijas. Vairāk www.lnmm.lv
12. jūlijs. 17:00 Jaunpiebalgas Svētā Toma baznīcas 140 gadu jubileja. Vairāk www.jbaf.lv
10. – 13. jūlijs Senās mūzikas festivāls 2013 Rīgā un Rundālē – www.smfl.lv
15. – 21. jūlijs Vecpiebalgā saieŗana slātavieŗu garā „Vecpiebalga atver durvis” – www.vecpiebalga.lv
17. jūlijs. 20.00 Pirmizrāde „Latvieŗu kāzas” Vecpiebalgas „Kalna Antēnos”.
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Alsungā, Latvija
21. jūlijs – 28. jūlijs – 3x3 nometne Anglijā
Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

AUGUSTS

3. augusts – 4. augusts – Siguldas Operas svētki
11. augusts - 18. augusts – Nedēļas nogales skolu skolotāju kursi Īrijā. Riko LNPL, ĪLNP
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Īrijā
11. augusts – 18. augusts – 3x3 nometne Gaŗezerā, ASV.
18. augusts – 25. augusts – 3x3 nometne Katskiļos. Vairāk par nometnēm www.3x3.lv

VEIDOSIM ŠO KALENDĀRU KOPĀ!

Ja vēlaties, lai par jūsu rikoto notikumu uzzinātu arī *Laiks un Brīvā Latvija* lasītāji un abu mājaslapu apmeklētāji, lūdzu, sūtiet informāciju uz Rīgas redakciju: redakcija@laiks.us, redakcija@brivalatvija.lv, fakss: +371 67326784, tālr.: +371 67326761

Gaismas pils gandrīz pabeigta

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības biedriem bija iespēja apmeklēt jau gandrīz pabeigto jauno Nacionālās bibliotēkas ēku. Pārlicinājāmie, ka nākamajā gadā *Gaismas pils* varēs uzņemt pirmos lasītājus.

Iespaidos pēc bibliotēkas jaunbūves apmeklējuma dalās rakstniece Māra Zālīte, LNB Atbalsta biedrības Uzticības padomes locekle:

„Pēc tam kad šķērsots Nacionālās bibliotēkas būvlaukums ar visiem celtniecības lielgabarīta elementiem, žogiem un šķēršļiem, mani pārsteidza un apbūra jaunbūves iekšējais mājīgums. Nevarēju vien izprieties par brīnišķīgiem skatiem, kas pavērs uz visām debespusēm un uz Rīgu, kuŗa spoguļojas ūdenī. Radās pārlicība, ka Nacionālā bibliotēka katram lasītājam sniegs mājības un piederības sajūtu. Man tāda radās. Mana bibliotēka. Mūsu bibliotēka. *Gaismas pils* interjerā redzama arhitektoniska vienkāršība un greznība vienlaikus. Greznības sajūtu rada arhitekta talants, veidojot telpu proporcijas. Ļoti iespaidoja gaismas spēles, kas nav nejaušas. Var redzēt, cik tā ir pārdomāta arhitektūras sastāvdaļa. *Gaismas pils*, gaismu ir svarīgi pieminēt. Un tā tur, ēkas iekšpusē, ir! Vispirms jau fiziskā nozīmē, bet esmu pārlicināta, ka būs arī garīgā. Pēc šī bibliotēkas jaunbūves apmeklējuma man ir lielas cerības un pārlicība, ka jebkurš, kas ienāks šajā ēkā, iemilēs to un sauks par savu.”

Bibliotēkas arhitekts Gunārs

Birkerts par gandrīz pabeigto ēku saka:

“Nesen atgriezies no Rīgas. Ik pa laikam es tur atgriežos, lai redzētu, kā Bibliotēkas darbi ir progresējuši saskaņā ar iecerēto. Vērojot no ārpusē, ēkas forma ir izteikta un ar to - nobeigta. Varu arī iedomāties, kā diendienas vērotājs to ir redzējis un ko domājis. Laiks ir pienācis, lai ēku varētu vērtēt kopumā. Lai to darītu visā pilnībā, ir jābūt izjūtai arī par Bibliotēkas interjeru, telpām un apdari. Tas pēc būtības būs iespējams, kad Bibliotēka sāks pilnvērtīgu darbu 2014. gadā. Ārienes lielforma un iekštelpas izjūta ir jāuztver ar divām atšķirīgām mēroga vienībām. Uztverei seko vērtējums, kas katram no mums būs atšķirīgs, bet kopumā varam būt lepni par padarīto! Esam liela ceļa pašā finišā taisnē!”

Bibliotēkas ēka šobrīd ir gan-

drīz pabeigta. Lai tā varētu darboties pilnvērtīgi, aktīvi tiek būvēta infrastruktūras ēka, kas jāpabeidz līdz gada beigām. Ar to bibliotēkas celtniecība būs beigusies, un vairākus mēnešus notiks pārvākšanās.

Lielākā daļa bibliotēkas stāvu jau ir pilnīgi pabeigti. Katrā no tiem „iemūžināts” Latvijas lats, kuŗa banknošu krāsas ieaustas paklājos un būs kā katra stāva atšķirības zīme. Drīz latu nomainīs eiro, un bibliotēka tad būs sava veida piemiņas zīme Latvijas naudai.

Mūžīgā piemiņā paliks arī izcilais latviešu dzejnieks Imants Ziedonis, jo jaunās bibliotēkas konferenču un koncertu zāli nolēmts nosaukt Ziedoņa vārdā.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība dod iespēju ikvienam, kuŗš vēlas atstāt liecību par sevi nākamajam paaudzēm jaunajā bibliotēkas ēkā.

Projektā „Iemūžini savu vārdu *Gaismas pilī*” jau 530 ziedotāji ir izvēlējušies savus vārdus iemūžināt īpašā grāmatā, plāksnītē pie bibliotēkas krēsliem, galdiem, plauktiem, lasītāvam vai lielajā ziedotāju sienā. Daudzi ziedotāji izmanto iespēju plāksnītē *Gaismas pilī* iegravēt savu tuvinieku, draugu, bijušo skolotāju vārdus.

Savulaik uz Latvijas Nacionālās operas aicinājumu iemūžināt savu vārdu pie skatītāju zāles krēsla atsaucās daudzi operas draugi un atbalstītāji. Atbilstoši ziedojuma apjomam *Gaismas pilī* iemūžināt savu vārdu var, sākot ar 1 latu: **par Ls 1 - 99 ziedojumu** – Ziedotāju grāmatā; **sākot no Ls 100 ziedojuma**, – lielajā ziedotāju sienā; **Ls 300** – pie krēsla; **Ls 500** – pie galdā; **Ls 1000** – pie plaukta; **Ls 50 000 un vairāk** – pie lasītavas. Katrs ziedotājs saņem īpašu apliecinājumu.

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrības valdes priekšsēde Undīne Būde: „Aicinu iesaistīties ikvienu domubiedru un ziedot, lai *Gaismas pilī* iedzīvinātu un papildītu ar bagātu saturu. *Gaismas pilī* tiks iemūžināts katra ziedotāja vārds. Tā ir iespēja ikvienam atstāt par sevi liecību nākamajam paaudzēm ilgmūžīgā kultūras būvē un visa latviskā simbolā.”

Ziedot Nacionālajai bibliotēkai un izvēlēties vietu sava vārda iemūžināšanai sešos bibliotēkas stāvos iespējams Biedrības mājaslapā www.gaisma.lv, projekta „Iemūžini savu vārdu *Gaismas pilī*” sadaļā. Ziedojumi nepieciešami Latvijas Nacionālās bibliotēkas atīstībai, tie palīdz veidot mūsdienīgu bibliotēkas saturu.

Lielā ziedotāju siena atradīsies *Gaismas pils* vestibilā pie ieejas.

Tās paredzētie izmēri - 3x13 metri. Sienā būs iemontētas plāksnītes ar ziedotāju vārdiem, kuŗu ziedojumu summa vai vērtība naudas izteiksmē nav mazāka kā 100 lati. Vieta paredzēta 2000 ziedotāju vārdiem. Ziedotāju siena būs veidota no Latvijas bērza paneļa un tērauda režģa, uz kuŗa tiks stiprinātas izvirzītas plāksnītes ar iegravētiem ziedotāju vārdiem. Ziedotāju vārdi būs iegravēti sešu izmēru plāksnītēs atbilstoši ziedojuma summai. Lai pārlicinātos par lielās ziedotāju sienas un ziedotāju vārdu atspoguļojumu reālajā vidē, izgatavots 1x1 metrs liels sienas fragmenta paraugs.

Lai arī savu, dzimtas vai draugu vārdu iemūžinātu *Gaismas pilī*, ziedot aicinām:

ar kredītkarti www.gaisma.lv

nosūtot čeku: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrībai, Tērbatas iela 75, Rīga, LV1001, Latvija

Biedrības birojā: Tērbatas ielā 75, 4. stāvā, 404. kab.

bankā

Beneficiary: Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība

Registration Nr.: 50008034971

Account Nr.:

LV84HABA0551006763188

Beneficiary's bank: Swedbank

Address: Balasta dambis 1a, Rīga, Latvia

SWIFT code: HABALV22

Korespondentbanka ASV

DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY AMERICAS,

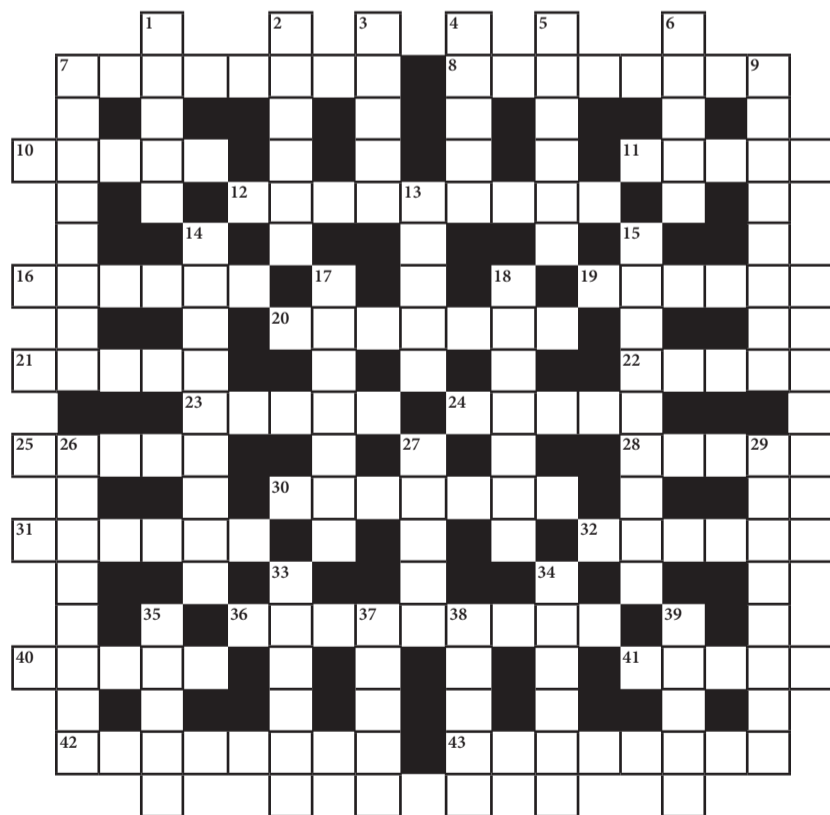
New York

ABA/FW: 021001033

Jautājumu vai neskaidrību gadījumā lūdzam sazināties ar Biedrību: gaisma@gaisma.lv vai +371 67843767

Sanita Kitajeva, 29355624, 67843767, sanita@gaisma.lv

KRUSTVĀRDU MĪKLA Sastādījis Kārlis Pētersons

Līmeniski. 7. Kultūrvēsturisks novads Latvijā. 8. Pūšamais mūzikas instruments. 10. Dāvana. 11. Dabas parādība. 12. Trīs vai četru mastu jūras buru kuģi. 16. Iestādes, kur veic kredītooperācijas. 19. Sena spāņu tautasdeja. 20. Smalks, ļoti pieklājīgs. 21. Upe Indijā un Bangladešā. 22. Sievietes vārds (maijā). 23. Suņu šķirne. 24. Valsts teritoriāla vienība ASV. 25. Pilsēta Igaunijas dienvidaustrumos. 28. Senas ciltis Spānijā. 30. Spārnots dzīvnieks ar lauvas ķermeni un sievietes

galvu seno grieķu mītoloģijā. 31. Robeža; ierobežojums. 32. Valsts Āzijas austrumos. 36. Ar kolonādi aptverts laukums antikajā arhitektūrā. 40. Dievu valdnieks vēdismā. 41. Gādība. 42. Lielu monarchistisku valstu nosaukums. 43. Kādas teorijas, mācības pamatteze.

Stateniski. 1. Grieķu alfabēta burts. 2. Tārtiņveidīgo kārtas putni. 3. Musulmaņu tautu vīriešu galvassegas. 4. Skaņdarbs meistarības izkopšanai. 5. Lāčsoņmaiņi. 6. Zirgu dzimtas dzīv-

nieks. 7. Pilsēta Krievijas ziemeļrietumos. 9. Lietpratējs, ko pieaicina strīda gadījumos. 13. Visenākie indiešu literatūras pieminekļi. 14. Indīgs zirneklis. 15. Personu grupas ar īpašām pilnvarām. 17. Moljēra komēdija. 18. Tiesiskais stāvoklis. 26. Eksistences līdzekļi, ko saskaņā ar likumu vienas personas ir spiestas dot citām personām. 27. Cilvēks, kas pretendē uz izsmalcinātu gaumi, manierēm. 29. Vācu fiziķis (1845-1923). 33. Viegla pagaidu mītnes. 34. Karpu dzimtas zivs. 35. Kuģa kāpnes. 37. Ceļi pilsētās. 38. Kādas parādības norises ātrums. 39. Liels, neorganizēts cilvēku kopums.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 23) atrisinājums

Līmeniski. 2. Likne. 4. Skart. 8. Lisa. 10. Ēnot. 11. Optiķis. 12. Lakas. 15. Melst. 17. Rente. 18. Prasts. 20. Rit. 21. Melisa. 26. Lauma. 27. Opals. 28. Pelni. 29. Salaka. 32. Īsi. 33. Skaust. 38. Karte. 39. Kosas. 42. Tatri. 45. Sekmīgs. 46. Alfa. 47. Roma. 48. Sakas. 49. Itāļi.

Stateniski. 1. Vija. 2. Lama. 3. Nopērt. 5. Kliķes. 6. Tēze. 7. Zoss. 9. Dienvidaustrumi. 13. Kūma. 14. Sust. 15. Mēle. 16. Lati. 18. Pālis. 19. Samba. 22. Liena. 23. Apiet. 24. Rod. 25. Osa. 30. Labs. 31. Kubs. 34. Kurt. 35. Urbt. 36. Skreja. 37. Vergot. 40. Ogle. 41. Akas. 43. Auri. 44. Rums.

ZIŅAS ĪSUMĀ

Krustpils pagasta Kaķišos 12. jūnijā atklāja piemiņas plāksni pie 15. latviešu divīzijas prettanku vienības seržanta, nacionālās pretošanās kustības dalībnieka Richarda Pārūpa (Stroža) dzimtas mājām. Piedalījās 56. Zemessardzes bataljona komandieris ar zemessargiem, jaunsargi un sabiedrības pārstāvji. Nākamgad, kad Pārūpam apritēs 100 gadi, paredzēts viņam atklāt piemiņas akmeni.

Krustpils ev. lut. baznīcā 13. jūnijā notika izcilā ērgelnieka Pēterā Sīpolnieka simtgadei veltīta atcere. Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas profesore Ilma Grauzdiņa pastāstīja par mākslinieka dzīvi un daiļradi. Koncertu sniedza ērgeliece, Pēterā Sīpolnieka studente Vita Kalnciema un Latvijas Nacionālās operas čelliste Maija Prēdele.

Rēzeknē 11. jūnijā Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) ģenerāldirektore Līga Meņģelšone apbalvoja finiera ražotnes „Verems” un metāllapstrādes uzņēmuma „LEAX Rēzeknē” vadību nominācijā „Labākais darba devējs reģionā”.

Kārsavas novadā notika XII Latgales senioru Dziesmu un Deju festivāls, pulcinot dalībniekus – vokālos ansambļus, deju kopas un korus no visa reģiona. Festivāla dalībnieki piedalījās svētkos Malnavas Romas katoļu baznīcā. Svētku kulminācija bija krāšņais pašdarbnieku gājieni pa Kārsavas pilsētu un nobeiguma koncerts „Mana skaistā jaunība, atgriezies vēl vienreiz”.

14. jūnijā Alūksnē pie Mātes tēla notika Komunistiskā genocīda upuru piemiņas brīdis, kam sekoja atcere Alūksnes Lielajos kapos, kā arī pie Gulbenes stacijas un Litenē.

Bauskā otro gadu pēc kārtas notiks ugunsdzēsēju sporta sacensības. Komandas veiks dažādus ugunsdzēsēju darba specifiskai pielāgotus vingrinājumus. Pērn līdzīgās sacensībās uzvarēja Dobeles vienība.

Alūksnes ezers Latvijā pazīstams ar savām gardajām un savdabīgajām zivīm – zušiem, tāpēc tieši tur 22. jūnijā svinēs pirmos Alūksnes ezera svētkus “Bute zuti precēt brauc”. Piedalīsies arī dziedātāji un dejotāji, kas ieligos un iedejos Ligo svētkus.

Izlaidumu nosvinējuši Gulbenes novada Bērnu un jaunatnes sporta skolas 30 audzēkņi. Tas ir kuŗlākais šīs skolas izlaidums. Starp sporta skolas audzēkņiem ir sportisti, kas sevi pierādījuši dažādās gan vietējā, gan arī plašākā mēroga sacensībās.

Vidzemes slimnīcā Valmierā atklās septīto glābējsilīti, kur iespējams anonīmi atstāt zīdāini. Slimnīcas pārstāvji no glābējsilīšu projektu īstenotāju rokām saņems arī nelielas kārbīņas, kuŗas ievietot vēstules ar īpašiem ceļa vārdiem gan bērnam, gan vecākiem, kas viņu audzinās.

Īsziņas sagatavojušas **Valija Berkina** un **Māra Linde**

Mārai Vārsbergs 90 gadu jubileja

Pašā Māras dienā - 25. martā ķīmiķei/bioķīmiķei Mārai Vārsbergs apritēja 90 gadi. Radi no ASV un Zviedrijas bija ieradušies, lai piedalītos dzimšanas dienas svinībās vecuvecā Safrāna

ģildē pašā Bāzeles centrā.

Māra Vārsbergs jau 40 gadus dzīvo šajā ļoti patīkamā Šveices kultūras pilsētā, kur piedalās daudzos dažādos kultūras sarīkojumos.

Māra ir lauksaimniecības profesora Jāņa Vārsberga un viņa kundzes Jūlijas jaunākā meita. Ģimenē bija vēl trīs bērni: dēls Ivars, kas tika arestēts, tiesāts, aizvests uz Dienvidurāliem un nošauts 1942. gada 1. aprīlī, par ko ģimene dabūja zināt gan tikai pēc 40 gadiem; Mārai ir māsas Elza un Asja.

Kad 1945. gadā bija jāatstāj Latvija, Māra un Asja nonāca Vācijā. Tēvs un Elza atrada ceļu uz Zviedriju, bet māte Jūlija palika Rīgā, cerēdama sagaidīt dēlu atgriežamies Latvijā. Pāris gadu vēlāk viņa aizgāja mūžībā, nekā nezinādama par dēla likteni.

Pēc dažiem gadiem Vācijas noimetnēs un divpadsmit gadiem Zviedrijā, kur Māra strādāja Liljeholmenes stearīnfabrikas laboratorijā Stokholmā, viņa pārcēlās uz dzīvi Amerikā un strādāja firmā Roche, kas atradās māsas Asjas Pērkons un viņas ģimenes dzīvesvietas tuvumā. Asjas dēls Miķelis Māras jubilejā stāstīja savas atmiņas par to laiku, kad

krustmāte palīdzējusi vecākiem viņu pieskatīt un vadīt uz dažādām aktivitātēm.

Kad firma Roche pārcēlās uz Bāzeli, Mārai piedāvāja braukt līdz. Viens iemesls bija viņas augstā, firmai nepieciešamā kompetence, otrs – izcilās vācu valodas zināšanas.

Agrākos gados Māra bieži apciemoja radus un draugus gan Latvijā, gan Zviedrijā. Tagad viņa ar draugiem uztur kontaktus vēstulēs un pa tālruni.

Dzimumdienā Zviedrijas radnieces Mārai „Daudz baltu dieniņu” nodziedāja jau pie durvīm, pasniedzot jubilejai kliņģeri ar degošām svecītēm un pīrāgu šķīvi no Stokholmas.

Diana KE

(Foto: Guna Frost Germanis)

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Aicinājums šodienas Latvijas jaunatnei!

APRITĒS 30 GADI

Šogad apritēs 30 gadi, kopš 1983. gada 15. decembrī notika politiskā tiesas prāva pret mūsu visu brīvības un tiesību cīnītāju Gunāru Astru. Viņa "Pēdējais vārds" kļuva par demokrātiskās opozīcijas programmas manifestu.

Aicinām šodienas Latvijas jaunatni piedalīties pētniecisko rakstu darbu konkursā: "Gunāra Astras un viņa līdzgaitnieku/laikabiedru loma Latvijas neatkarības atjaunošanā".

Darbos var pētīt gan vienu brīvības cīnītāju, gan vairākus. Piemēram, Gunāru Astru, Juri Ziemeļi, Gunāru Rodi, Viktoru Kalniņu, Žani Skudru, Gunāru Freimani, Jāni Rožkalnu, Jāni Vēveri, Lidiju Lasmani - Doroninu un citus.

Pirmo trīs vietu ieguvēji saņems naudas balvas:
1. vieta – Ls 250, 2. vieta – Ls 150
un 3. vieta – Ls 100.

Netrūks arī bagātīgas atzinības un pārsteigumu balvas. Konkursa nobeiguma sarīkojums notiks 2013. gada 14./15. decembra nedēļas nogalē.

Plašāka informācija iegūstama, ieskatoties konkursa mājas lapā:

www.pedejaisvards.lv

Pieteikuma anketas iesūtāmas līdz š.g. 1. septembrim uz e-pastu: konkurss.astra@gmail.com Darbi iesūtāmi līdz š.g. 1. novembrim.

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena - Ls 0,80 par cm²
ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, - 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, - 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: Ls 0,40 par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: Ls 35,-

Pasta adrese:

Ausekļa iela 14 - 2
Rīga, LV - 1010

Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-15

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.
Izdevēji: Brīvās Latvijas izdevēju kopa (BLIK)

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija – Ausekļa iela 14-2,
Rīga, LV-1010
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis "Straumēni", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF, England. Tāl. 01788823438, fakss 01788822441. Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

Pārstāvniecība Anglijā:
Dz. Purmale, 34 Brook Road, Leicester LE5 2HE.
Tāl. 01162431322, fakss 01162433312.
e-pasts: dzidra.purmale@talktalk.net

Abonementa maksa, sākot ar

2010. gada 1. jūliju:
Lielbritānijā: 6 mēnešiem GBP 65; 12 mēnešiem GBP 120. Samaksu ar čeku, PO vai naudā (ierakstītā sūtījumā) sūtīt laikraksta administrācijai (adrese sk. augšā), uz vārdu Brīvā Latvija. Maksājot Lielbritānijā par Latvijas gada abonementu GBP 40

Zviedrijā: 6 mēneši Kr 650,-; 12 mēneši Kr 1240,-. NAUDAS PĀRVEDUMI: LETTERNAS RIKSFÖRBUND I SVERIGE/BRĪVĀ LATVIJA (Wallingatan 34, 5 tr, S-111 24, Stockholm, Plusgiro 11 47 46 - 1). Tāl. : +46 8214425. Administrācija: Vija Freimane, e-pasts: freimanis@yahoo.se, tāl. +46 8808815

Naudas pārvedumi Vācijā: 12 mēn. – 143 eiro; 6 mēn. – 75 eiro; 3 mēn. – 40 eiro; BL kods Lettische Gemeinschaft, Salzmannstr. 152, 48159 Münster. Postbank Hamburg, BLZ 200 100 20, kods 271 751 204. Adrese abonēšanas jautājumiem: Ivars Vētra, Mittelstr. 3, D-35415 Pohlheim, tāl. +49 6004 2801, e-pasts: ivetra@web.de. Cita informācija Nils Ebdens, Lettische Gemeinschaft in Deutschland e. V., Frankfurter Str. 54, D-35440 Linden, tāl. +49 6403 940933, e-pasts: info@lk-v.de

Citās Eiropas zemēs: 6 mēnešiem 70 eiro; 12 mēnešiem 130 eiro. Naudas pārvedumi ar čeku uz Brīvā Latvija (adrese kā augšā).

ASV un pārējās pasaules valstīs 6 mēnešiem USD 90,-, 12 mēnešiem USD 170,-.

Latvijā: 6 mēnešiem Ls 20, 12 mēnešiem Ls 34.

Latviešu organizāciju un privāto sludinājumu maksā €3 par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) €45. Zviedrijā – 500 kr.
Komerciālie sludinājumi €6 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

BRĪVĀ LATVIJA

Latvian Weekly Newspaper
published by the Latvian Publishers Association,
Ausekļa iela 14-2, Rīga, LV-1010, Latvia.

Iespiests: SIA Madonas Poligrafists

Šogad apritēs 30 gadi, kopš 1983. gada 15. decembrī notika politiskā tiesas prāva pret mūsu visu brīvības un tiesību cīnītāju Gunāru Astru. Viņa "Pēdējais vārds" kļuva par demokrātiskās opozīcijas programmas manifestu.

Aicinām šodienas Latvijas jaunatni piedalīties pētniecisko rakstu darbu konkursā: "Gunāra Astras un viņa līdzgaitnieku/laikabiedru loma Latvijas neatkarības atjaunošanā".

Darbos var pētīt gan vienu brīvības cīnītāju, gan vairākus. Piemēram, Gunāru Astru, Juri Ziemeļi, Gunāru Rodi, Viktoru Kalniņu, Žani Skudru, Gunāru Freimani, Jāni Rožkalnu, Jāni Vēveri, Lidiju Lasmani - Doroninu un citus.

Pirmo trīs vietu ieguvēji saņems naudas balvas:
1. vieta – Ls 250, 2. vieta – Ls 150
un 3. vieta – Ls 100.

Netrūks arī bagātīgas atzinības un pārsteigumu balvas. Konkursa nobeiguma sarīkojums notiks 2013. gada 14./15. decembra nedēļas nogalē.

Plašāka informācija iegūstama, ieskatoties konkursa mājas lapā:
www.pedejaisvards.lv

Pieteikuma anketas iesūtāmas līdz š.g. 1. septembrim uz e-pastu: konkurss.astra@gmail.com Darbi iesūtāmi līdz š.g. 1. novembrim.

90. dzimšanas gada
mana Latvija!

ATKLĀJOT
1986. gada septembrī

SAVA PASU SKOLA
LATVIJU SKOLA

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJĀ

Tu esi mācījies
Minsteres Latviešu ģimnazijā
Sabiedrisko zinātņu institūtā
Eiropas Vasaras skolā,

Tevi gaida
**LIELĀ
MINSTERIEŠU
TIKŠANĀS**

2013. gada 1. jūlijā plkst. 19
restorānā Key to Riga
Doma laukumā 8A

Vairāk informācijas
brivalatvija@inbox.lv

90. dzimšanas gada
mana Latvija!

ATKLĀJOT
1986. gada septembrī

SAVA PASU SKOLA
LATVIJU SKOLA

MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJĀ

SPORTS SPORTS SPORTS

NEIZDEVĀS UZDEVUMU IZPILDĪT

Francijā risinās **Eiropas sievietes basketbola meistaracikstes**, kurās piedalījās arī Latvijas valstsvienība. No spēlētājiem, kas startēja iepriekšējās meistaracikstēs, sastāvā ir vienīgi Liene Jansone, Elīna Babkina, Kristīne Kārklīņa un Zane Jākobsone. Ievai Krastiņai, Anetei Horelikai, Kitijai Laksai, Ditai Liepkalnei, Anetei Šteinbergai un Līgai Šurkusai šis ir pirmais finālturnīrs.

Grupu turnīrā Latvijas izlases pretinieces bija Francijas, Lielbritānijas un Serbijas vienības. Vienības, kas ierindojās pirmajās trīs vietās, varēja turpināt sacensības otrajā posmā, vājākajai, kas palika ceturtajā vietā, no sacensībām bija jāizstājas.

Pirmajā spēlē Latvijas basketbolistes nespēja izrādīt nopietnu pretestību favorītei Francijas vienībai, kuŗas treneris pirms turnīra bija teicis, ka francūzietes uz turnīru atbraukušas pēc zelta medaļām. Francijas izlase pērnā gada Londonas Olimpiskajās spēlēs izcīnīja sudraba medaļas, bet pēdējās divās Eiropas meistaracikstēs - zelts 2009. un bronza 2011. gadā. Mūsu vienība cieta smagu zaudējumu - 39:62 (7:15, 7:18, 19:17, 6:12). Visvairāk punktu guva Elīna Babkina, astoņi punkti un četras atlē-

kušās bumbas Kristīnes Kārklīņas kontā.

Mūsu basketbolistēm neveicās arī nākamajā spēlē pret Lielbritānijas izlasi. Zaudējums ar desmit punktu deficītu - 56:69 (10:16, 14:16, 19:16, 13:21). Rezultatīvākā Latvijas izlasē ar 12 gūtajiem punktiem bija Ieva Krastiņa, bet pa 11 punktiem sameta Liene Jansone un Anete Šteinberga.

Līdz ar to izšķirīgā cīņa par izkļušanu no apakšgrupas bija ar Serbijas vienību.

Tomēr atkal neveiksme. Gandrīz visu spēles laiku mūsu vienība bija iedzinējas lomā. Pēdējā ceturtdaļā punktu deficītu izdevās sadeldēt līdz minimumam, taču nobeigumā veiksmīgākas bija pretinieces. Latvijas izlase cieta zaudējumu ar rezultātu 56:62 (14:20, 10:11, 12:12, 20:19). Rezultatīvākā spēlētāja Latvijas izlasē ar 17 gūtajiem punktiem un astoņām atlēkušajām bumbām bija Kristīne Kārklīņa.

Latvijas izlase Eiropas meistaracikšu finālturnīrā spēlēja piekto reizi pēc kārtas un pirmo reizi neiekļuva ceturtdaļfinālā. Trenera Aigara Neripa komentārs pēc izstāšanās no turnīra:

„Latvijas basketbola dāmu izlase mērķi Eiropas meistaracikstēs šoreiz nav sasniegusi. Nesasniedzām mērķi, ko paši sev izvirzījām, un tagad, protams, ir daudz pārdzīvojumu. Taču, braucot uz Eiropas meistaracikstēm ar sešām debitantēm sastāvā, uz vieglu likteni cerēt nevarējām. Paaudžu maiņa vienmēr ir grūta - ne tikai mums, bet arī, piemēram, lietuvietēm. Arī viņas dodas mājās, taču esmu pārliecināts, ka jau nā-

kamajā turnīrā būs tuvu pirmajam sešniekam. Cīnījāmies, atspēlējāmies no palieliem minusiem, beigās bija labas izdevības, taču divreiz vienkāršās situācijās zaudējām bumbu. Īpaši sāpīgi, ka spēlē pret Serbijas vienību izšķirīgā kļūda gadījās Kristīnei Kārklīņai, kuŗa pēc pašatdeves un ieguldījuma melnā darba veikšanā bija viena no labākajām mūsu spēlētājām šajās meistaracikstēs. Daļu kļūdu izlabojām, pašatdeves trūkumu nevaru pārmest nevienai basketbolistei. Toties uzbrukumā problēmas palika. Neveicās tālmetieni, un tas radīja papildu nedrošību.”

*** Samoilovam/Šmēdiņam - sudraba medaļas

Latvijas plūdmales volejbolisti Aleksandrs Samoilovs/Jānis Šmēdiņš ar uzvarām iesāka Hāgas *Grad Prix* turnīru, kas ir trešais Pasaules kausa izcīņas posms. Pirmajā spēlē Latvijas pāris 38 minūtes ilgā cīņā ar 2:0 (21:19, 22:20) pārspēja braziliešus Oliveiru/Felipi.

Play off otrā kārtā Samoilovs/J. Šmēdiņš ar 2:1 (21:19, 19:21, 15:12) uzvarēja vāciešus Dolingeru/Vindšeifu. Turpinājumā viņi ar rezultātu 2:0 (21:12, 21:14) pārspēja austriešus Hūberu un Zeidlu.

Finālā Latvijas pāris pretinieki bija brazilieši Salgadu/Šmits, kuŗi izlikti ar ceturto numuru. Uzvaru seriju neizdevās turpināt. Uzvarēja Brazīlijas duets ar 2:0 (21:19, 21:12). Aleksandram Samoilovam un Jānim Šmēdiņam tika sudraba medaļas.

Otrs Latvijas duets Ruslans Sorokins/Toms Šmēdiņš, kuŗi pamatsacensībās iekļuva caur kvalifikācijas kārtu, izslēgšanas turnīra pirmajā kārtā 0:2 (26:28, 20:22) piekāpās austriešiem Hūberam/

Zeidlam. Nobeigumā viņiem 17. vieta.

Pasaules kausa izcīņas Hāgas posmā Mārtiņš Pļaviņš/Jānis Pēda pamatturnīrā zaudēja trijās spēlēs, nekvalificējoties turpmākajām sacensībām.

Neizšķirts pret spēcīgajiem ungāriem

Latvijas vīriešu rokasbumbas izlase 2014. gada Eiropas meistaracikšu kvalifikācijas turnīra spēlē savā laukumā nospēlēja neizšķirti 25:25 (12:11) ar Ungārijas valstsvienību, kas pagājušā gada Londonas Olimpiskajās spēlēs izcīnīja ceturto vietu. Ungāri šajā sacensībā vienīgo reizi vadībā bija pašā cīņas sākumā, bet atlikušajā laikā nespēja panākt neko vairāk par neizšķirtu.

Rezultatīvākais Latvijas izlasē ar septiņiem gūtajiem vārtiem bija Aivis Jurdžs (*attēlā*), bet piecas reizes precīzi meta Ģirts Līliensfelds. Tas ir Latvijas handbolistu lielākais panākums pēdējos gados un viens no lielākajiem pēc valsts neatkarības atjaunošanas.

Pēdējā kvalifikācijas turnīra spēlē izbraukumā mūsu rokasbumbas spēlētāji ar rezultātu 24:26 (13:17) zaudēja spēcīgajai Chorvātijas valstsvienībai. Chorvāti izcīnīja bronzas medaļas gan šī gada pasaules meistaracikstēs, gan pērnā gada Londonas Olimpiska-

jās spēlēs. Latvijas izlases labā četrus vārtus guva Dainis Krištopāns un Aivis Jurdžs, bet pa trim reizēm precīzi bija Ingars Dude, Jānis Pavlovičs un Elvijs Borodovskis

Izpilda normatīvus

Latvijas soļotāji Arnis Rumbenieks un Anita Kažemāka sacensībās Lietuvas pilsētā Alītā izpildīja pasaules meistaracikšu normatīvus. Lai gan Rumbenieks 20 km distancē finišēja 11.vietā, viņa rezultāts - 1.25:42 pārsniedz pasaules meistaracikšu B normatīvu, kas ir 1.26:00.

Edgars Gjačs ierindojās 20. vietā (1. 39:18), Normunds Ivzāns - finišēja 21.vietā (1.40:07). Ivzāns uzvarēja piecu kilometru soļojumā veterāniem - 21:56,8.

Dāmu konkurencē 20 km distancē sievietēm Anita Kažemāka finišēja septītajā vietā - 1.36:28. Viņai pietrūka tikai 28 sekunžu līdz pasaules meistaracikšu A normatīvam, kuŗu jau izpildījusi Agnese Pastare.

Pasaules meistaracikstes vieglatlētikā norisināsies no 10. līdz 18.augustam Maskavā.

Airēšana

Latvijas kanoe airētājs Dagnis Iljins izcīnīja piekto vietu Portugālē Eiropas meistaracikšu finālā 1000 m distancē. Vēl 250 m pirms finiša Dagnis bija septītajā vietā deviņu sportistu konkurencē, tomēr distances beigu posmā spēja pakāpties par divām pozīcijām, finišējot pēc trim minūtēm un 56,786 sekundēm. Par uzvarētāju kļuva čehs Martins Fukša, kuŗam Iljins zaudēja 4,74 sekundes.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

LATVIJA

Paziņojums par LELB/LELBĀL kopēju dievkalpojumu Rīgas Domā trešdien, 3. jūlijā, plkst. 3 pēcpusdienā, un sekojošu sadraudzības laiku Doma dārzā.

Latvijas Dziesmu un deju svētku laikā paredzēts kopējs LELB un LELBĀL dievkalpojums Rīgas Domā trešdien, 3. jūlijā, plkst. 15. Piedalīsies abi archibīskapi, un Latvijas un ārpus Latvijas kuŗi. Dievkalpojumam sekos sadraudzības laiks, cerams, ar atspirdzinājumiem, Doma dārzā. Kolekte domāta kopīgam LELB un LELBĀL misijas darbam. Amata brāļi un māsas acinātas aktīvi piedalīties, talārā vai ko-

lārā krekļā. Ja albā, tad ar zaļu stolu.

Visi mūsu draudžu locekļi laipni ielūgti, lai vispirms teiktu Dievu ar dziesmām un lūgšanām, un lai, pieslēdzoties Doma dārzā, atjaunotu senas draudzības saites un iedibinātu jaunas.

ANGLIJA

DIEVKALPOJUMI

Brukvedā, Brukvudas latviešu kapos, Woking GU24 0BL, svētdien, 7. jūlijā, plkst. 12 Kapu svētki.

Londonā, Zviedru baznīcā, 6-11 Harcourt St, W1H 4AG, svētdien, 14. jūlijā, plkst. 14 dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, 28. jūlijā, plkst. 14

dievkalpojums. Sprediķo prāv. Dr. Andris Abakuks.

Rovfantā, Rovfantas muižā, RH10 4NG, svētdien, 30. jūnijā, plkst. 11.30 dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdien, 21. jūlijā, plkst. 11.30 dievkalpojums ar dievgaldu. Sprediķo prāv. Dr. Andris Abakuks.

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Hanoverā, Markus baznīcas draudzes namā, Hohenzollernstr. 54, 30. jūnijā plkst. 14 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma pārrunas pie kafijas galda.

LETA
nacionālā ziņu aģentūra

Sāc rītu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

Beigusies LELB 26. Sinode

Rīgas Domā 7. un 8. jūnijā risinājās LELB 26. Sinode, kurā 288 luterāņu draudžu pārstāvji lēma par Baznīcas darbībai būtiskiem jautājumiem.

Sinodē piedalījās 395 dalībnieki – garīdznieki, draudžu priekšnieki, citi draudžu pārstāvji un LELB Virsvaldes locekļi – 89% no visiem balsstiesīgajiem. Sinodes darbā piedalījās arī 18 ārzemju viesi.

Sinodes pirmā diena sākās ar dievkalpojumu un bija veltīta archibīskapa, bīskapu, Virsvaldes sekretāra un revidentu ziņojumiem, kā arī Baznīcas finanču jautājumiem. Pirmais no tiem bija parādu atlaišana draudzēm. Lai draudzes nenomāktu vēsturiski veidojušos nenomaksājamo parādu nasta, un tās visus spēkus varētu veltīt savam galvenajam mērķim – vest cilvēkus pie Kristus, – Sinode nobalsoja, ka 45 LELB draudzēm, kas to bija lūgušas, tika atlaisti maksājumu parādi kopsummā par 91 740 latiem.

LELB Sinode arī precizēja kārtību, kādā veicami draudžu maksājumi Baznīcas kopīgajām vajadzībām, kuŗu apjoms saskaņā ar 25. Sinodes lēmumu ir 10% no draudzes ieņēmumiem. Tāpat Sinode apstiprināja LELB un

Foto: Kaspars Upiitis

Doma baznīcā Rīgā. Kancelē archibīskāps J. Vanags

Garīdznieku atalgojuma (GASN) budžetu vadlīnijas 2014. – 2016. gadam, kā arī lēma par palīdzības fonda izveidošanu mācītājiem 2014. gadam ārkārtas situāciju risināšanai.

Sinodes pirmajā dienā tika ievēlēti arī jauni LELB revidenti – Intars Jonītis, Vecpiebalgas un Jaunpiebalgas Sv. Toma draudžu mācītājs, Aivars Kaņeps, Saldus M. Luterā draudzes priekšnieks, Jānis Moors, Rīgas Mārtiņa draudzes priekšnieks, kā arī LELB līdzšinējā revidente Iveta Ilsuma, Rīgas Jēzus draudzes locekle.

Sinodes otrā diena vairāk bija veltīta Baznīcas garīgās darbības aspektiem – archibīskaps Jānis Vanags iepazīstināja ar redzējumu „Par LELB attīstības un tās darbības virzienu stratēģiju”. Tā rezultātā periodam no 2014. līdz 2016. gadam Sinode apstiprināja šādus LELB Virsvaldei prioritāri risināmos jautājumus: 1) sagatavot LELB mācītāju izglītības un tālākizglītības standartu; 2) sagatavot LELB mācību par ziedošanu; 3) pārskatīt un noteikt jaunu LELB mācītāju kalpošanas un draudžu aprūpes plānu, kas atbilstu šodienas apstākļiem; 4) atrast risinājumu dievnamu uzturēšanai tām draudzēm, kuŗas to vairs nespēj pašu spēkiem.

Svarīgs Sinodes otrās dienas lēmums saistījās ar jaunā Bībeles tulkojuma lietošanu draudzēs. Sinodāli gandrīz vienbalsīgi nolēma, ka jauno Latvijas Bībeles biedrības veikto Bībeles tulkojumu LELB draudzes var lietot līdztekus iepriekš izmantotajiem Bībeles tulkojumiem. Tāpat Sinode apstiprināja LELB jaunās Dziesmu grāmatas sadaļas un uzdeva LELB Virsvaldei organizēt grāmatas izdošanu pēc visu jaunās Dziesmu grāmatas sadaļu apstiprināšanas mācītāju konferencē.

Sinode apstiprināja arī kārtību, kādā turpmāk tiks sagatavoti LELB Satversmes grozījumu priekšlikumi, paredzot LELB draudzēm, draudžu iecirkņiem un garīdzniekiem iespējas piedalīties LELB Satversmes pilnveidošanā. Plašākās diskusijas izraisīja ārpus kārtas Sinodes darba plānā iekļautais jautājums par LELB Sinodes ierosinājumiem LR Satversmes preambulai. Ar balsu vairākumu Sinode izteica vēlmi LR Satversmes preambulā ietvert atsauci uz tautas kristīgo mantojumu, norādot, ka nācījas identitāti veidojušas gan nacionālās, gan kristīgās vērtības.

Red.

Ojārs Celle

PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANĀM MAZA ATSAUCĪBA

Iedzīvotāji kūtri nāca uz vēlēšanām. Centrālā vēlēšanu komisija ziņo, ka piedalījās tikai 45,99% vēlētāju. Aktīvākie bijuši rīdzinieki ar 55,54%, bet kūtrākie Zemgalē – 39,33%. Cilvēki nekur pasaulē lokālās vēlēšanas neuzskata par sevišķi svarīgām. Varbūt kūtrākie bija latvieši, kuŗiem savos lauku īpašumos bija sākušies vasaras darbi un tāpēc varbūt balsošana piemirsās. Kaut balsošana bija ierobežoti iespējama jau dažas dienas pirms oficiālās vēlēšanu dienas, tikai niecīgs skaits vēlētāju to izmantoja.

Pēc pašvaldību vēlēšanām dzīve Latvijas pilsētās un novados nav daudz mainījies. Visumā, vēlēšanu rezultāti liecina, tauta nav bijusi sevišķi ieinteresēta pašvaldību maiņās. It spīgti tas izpaudās Rīgā, kur prokrieviskais Saskaņas centrs ne vien uzvarēja, bet savu iespaidu vēl paplašināja. Ar 39 no 60 balsīm Rīgas domē Ušakovam arī turpmāk nebūs nekādas vajadzības rēķināties ar 12 Nacionālās apvienības vai 9 Vienotības deputātiem, kas veido opozīciju domē.

Ušakovs jau vēl četrus gadus Rīgā saimniekos līdzšinējā garā, bet tad gan visi pilsētas ietaupījumi būs nodzīvoti. Kas to gan zin, cik liels progress būs četros gados noticis visas Latvijas saimniecībā. Labākajā scenārijā var cerēt, ka tautas turība būs pieaugusi par saviem 10 vai 12 procentiem, nabadzība būs mazinājusies, algas par kādiem 20% lielākas, visa pilsēta būs tāpat kļuvusi rocībā bagātāka.

Jājautā, kāpēc nupat notikuša-

jās vēlēšanās tik mazs atbalsts Rīgā bija latviskajām partijām? Vienkāršākais izskaidrojums ir tas, ka tajās nekandidēja partiju pazīstamākie un populārākie spēki. Neatradās neviens no līderiem, kas pieteiktos cīnīties ar Ušakovu par varu Rīgā. Partiju izraudzītie kandidāti vēlētājus vienkārši nepārliecināja. Iepriecina tomēr Nacionālās apvienības sekmes vēlēšanu iznākumā gan Rīgā, gan daudzviet citur. Latvijā pietrūkst nacionālās stājas un apziņas, tā būtu jāvairo, lai turpmāk latvieši tiešām kļūtu pārliecināti saimnieki savā zemē, nomestu mazvērtības sajūtu, ko tik daudzi ir mantojuši no okupācijas laikiem.

Interesanti, ka ļoti daudzās pašvaldībās tagad dominē lokālie politiskie veidojumi jeb t.s. reģionālās partijas. Ārpus Rīgas savu spēku izrādīja arī Zaļo un zemnieku savienība. Vairāk nekā 50 pašvaldībās viens no politiskajiem spēkiem ieguvis pārliecinošu uzvaru. Tur, tāpat kā Rīgā, uzvarētājiem nav jārēķinās ar vājās opozīcijas domniekiem. Varētu spriest, ka pašvaldībās kopumā nav pašreiz izteiktas varas partijas.

Tā kā četrus gadus vēl Rīgā valdīs Ušakovs, rodas loģisks jautājums, vai latviešiem tiešām ir jābaidās, ka mūsu valstī sāk dominēt lielā krievu minoritāte, ka mūsu pastāvēšana ir apdraudēta. Lai runā skaitļi. Pēdējās trīs tautas skaitīšanas rāda, ka latviešu skaits ir samazinājies no 1,387 miljoniem 1989. gadā līdz 1,285 miljoniem 2011. gadā. Tai pat laikā krievu skaits ir samazinājies no 905 tūkstošiem līdz 557 tūkstošiem. Pat vēl vairāk ir krities citu tautību, pārkrievojoto

austrumslavu iedzīvotāju un sīko minoritāšu pārstāvju skaits Latvijā. Viņu dzimstība caurmērā ir zemāka nekā latviešiem, bet mirstība augstāka. Viņi atstāj Latviju pat proporcionāli lielākā skaitā nekā latvieši.

Tajā pat laikā gados jaunie cittautieši daudz lielākā skaitā šodien, nekā pirms 22 gadiem, saprot un runā latviski. Viņu masa Latvijā samazinās, viņu integrācija un arī asimilācija pieaug. Neskatoties jau pavisam drīz visi bērni runās latviski. Viņa darbības uzturētāji saņem no Putina Krievijas, laiks un dzīve dara savu, krievu valoda lēni, bet neatlaidīgi zaudē savas okupāciju gados iegūtās pozīcijas Latvijā. Paaudzēm mainoties, minoritātes pašas arī mazliet latviskojas.

Ušakovs valdīs Rīgā, bet Rīgas bērnudārzos jau pavisam drīz visi bērni runās latviski. Viņa darbības neapdraudēs latviešu valodas progresu mūsu valstī, arī ne tādā krievietības cietoksnī kā Rīga.

Latvijas pašvaldību vēlēšanas krāsaini iezīmētā karte, kas parādījās *Latvijas Avīzes* 3. jūnija numurā, ir raiba kā dzeņa vēders. Tā liecina par raksturīgo latviešu individuālītāti un arī par Rīgā bazēto lielo politisko partiju samērā mazo lokālo iespaidu provincē.

No 2009. gada 31. jūlija Latvija ir administratīvi sadalīta deviņās lielajās pilsētās un 109 novados. 2011. gadā, sašķeloties Rojas novads, to skaits tagad ir 110. Šis sadalījums izbeidza pa daļai vēsturisko un pa daļai okupācijas laiku ieviesto pārvaldi (7 tā saucamās republikas pilsētas, 50 rajonu pilsētas, 41 novads un 424 pagasti). Sadalīšana novados ne

vienmēr loģiski apvienoja visas lokālās intereses, bet šāds veidojums stipri vienkāršoja valsts vietējās administrācijas tīklu. Taču tas krasi atšķiras no Latvijas administratīvā sadalījumā pirmās neatkarīgās Latvijas laikā, kad Latvijā bija četri apgabali, 19 apriņķi un 517 pagasti.

Šobrīd pastāv arī statistiskie reģioni: Rīga, Pierīga, Vidzeme, Zemgale, Kurzeme un Latgale, kuŗi atšķiras no kādreizējā vēsturiskā Latvijas dalījuma. Zemgale ir zaudējusi Latgalei savu austrumu galu, bet pie Jēkabpils izpletusies pa Vidzemi un arī gabiņā no Latgales. Pierīgas apgabals ir noņēmis Zemgalei Tukumu un Vidzemei lielu daļu no Rīgas apriņķa un piejūras joslu no Valmieras apriņķa līdz pašai Igaunijas robežai. Arī Vidzemes-Latgales un Kurzemes-Zemgales robežas ir mainījušas. Turpat vai puse no Latvijas iedzīvotājiem

dzīvo aplī ap 50 km no Rīgas centra. Latvijas lauku novadi ir praktiski iztukšojušies, jo lauksaimniecība jau sen vairs nav pamatnodarbošanās tautai. 1939. gadā 60,3% no Latvijas bija lauksaimniecībā izmantojamā zeme, ko sastādīja aļamzeme un dārzi, pļavas un dabiskās ganības. Meži aizņēma ap 27% no kopplatības. Šodien lauksaimniecībā izmantojamā zeme sastāda 37% no kopplatības, bet meži – 46,3%.

Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība veido tikai 5,1% no iekšzemes kopprodukta. Šis pārmaiņas ir ļoti lielā mērā ietekmējušas dzīvi valstī, iedzīvotāju pārorientēšanos uz citiem darba veidiem un viņu koncentrāciju pilsētās un tuvu tām. Tādēļ arī notikušas lielās administratīvās pārmaiņas, kas savukārt ietekmējušas partijas un to politiku.

Visas Latvijā iznākušās grāmatas varat iegādāties pie lielākā grāmatu tirgotāja

„LATVIJAS GRĀMATA”

Rakstiet, zvaniem, un grāmatas Jums piesūtīs pa pastu.
SIA “L. Grāmata”
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tālr. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Stokholmas Latviešu skolas 60 gadu svētki

Sestdien, 1. jūnijā, Stokholmā notika maratona skriešana, un tikpat maratonīgi gara izvērtās arī mūsu Latviešu skolas jubilejas svinēšana. Priekšpusdienā skolas telpās risinājās šā gada astoņu abiturientu pārskati par padarīto darbu, bet visu sirdis jau tīcās uz pēcpusdienas svinībām gabaliņu tālāk Söderleds draudzes namā. Maratona dēļ Stokholmas satiksme bija ārkārtīgi traucēta, un kā spītēdams vēl sāka aumaļām līt lietūs. Labi, ka draudzes namā kādā istabā bija izkārtota krietna foto izstāde par skolu, kur agrīnie apmeklētāji un audzēkņi varēja ilgāk uzkavēties, gaidot tos, kas iestrēguši satiksmē vai stumdās auto rindās. Svinību programmai tāpēc drusku bija „jāizlec no engēm”. Jaapbrīno sarīkojumu komiteja un vadītāja Vita Viktoršone, cik viegli viņi atrisināja mezglus, lai viss ritētu raiti.

Ienākot un pametot acis zālē, kur apmeklētāju šķita ap 200, bija jāapstājas pie vienas otras sen neredzētas sejas, – tie bija kādreizējie audzēkņi no Zviedrijas tālienes. Bet trīs bijušie skolēni – Laine Cekula, J. Andersons un Tots Grīns – bija pat ar privātu lidmašīnu atlidojuši no Rīgas un Tallinas. Vēlāk dzirdēju, ka sarīkojuma pašās beigās, izmantojot moderno tehniku, pienākuši sveicieni un vēlējumi no bijušajiem audzēkņiem pat no Aizokeana. Jāpriecājas – atmiņas par skolu ir noturīgas!

Svinības sākās, Pirmo Vārdu dodot Latvijas vēstniecei Zviedrijā

rijā Maijai Manikai, un no viņas saturīgās runas man atļauts kādu daļu citēt.

Skola ir tā vieta, kur pulcējas paaudzes, satiekas cilvēki un mācās bērni un līdz ar viņiem arī paši vecāki. Vairākumam skolu lielais virsuzdevums ir nest gaismu, bet latviešu skolai ārpus Latvijas papildus ir cits, ne mazāk nozīmīgs uzdevums – saglabāt latviešu valodu un identitāti. Latviešu identitāte ir kā koks ar daudzām zariem un ar dažādām ietekmēm. Šeit, Stokholmā, latviešu identitātes koks ir kopts ar īpašu rūpību, ļaujot sevišķi uzplaukt tā ziemeļnieciskajiem zariem. Daudziem mums, Latvijā dzimušajiem un augušajiem, šķiet, ka identitāte ir kā nezāle, kas izaug pati, jo ir no Dieva nākusi. Šeit, Stokholmā, es esmu mācījusies saprast mūsu identitātes dziļāku jēgu, un, aizbraucot no Stokholmas, droši vien aizbraukšu savā ziņā citāda, nekā šeit ieradās. Pateicoties Latviešu skolas daudz gadu darbam, līdzīgas izjūtas droši vien ir arī citiem latviešiem Zviedrijā.

Latviešu vēstniecība Stokholmā, kuŗas darbs tika atjaunots pag. gs. 90. gadu sākumā, ir sadarbojusies ar Latviešu skolu daudzus gadus. Jāteic, ka gan vecuma, gan tradīciju ziņā skola vēstniecībai visnotaļ ir pat kā vecākais brālis. Vēstniecības darbinieku bērni ir mācījušies Latviešu skolā, un mēs esam paplašinājuši zināšanas, izmantojot gan skolas, gan skolu beidzēju zināšanas un sakarus. Tāpat arī vēstniecība ir atbalstījusi daudzus Latviešu skolas sarī-

kojumus. Noteikti vēlos teikt, ka vēstniecības un skolas atbalsts ir abpusējs. Atbalsts latviešu skolām ārvalstīs tagad ir pacelts valsts līmenī, un es ceru, ka šai jomā skola gūs to atbalstu, kas tai nepieciešams. Šeit, Stokholmā, vēstniecība patur savā redzeslokā skolas telpu jautājumu, kas daudzus gadus ir sekmīgi risināts neformālā ceļā un, jācer, tiks risināts arī tālāk. – Vēlos pateikties visiem, kas strādāja kopā ar mani šos trīs gadus Zviedrijā, un vēlēt skolai veiksmīgu darbu, audzinot un mācot gan mazuļus, gan lielus latviešus Zviedrijā.

Tālāk pēc programmas skolas tagadējā vadītāja Ieva Reine prezentēja publikai šā gada laimīgos skolas beidzējus, kuŗi kopā ar skolas korīti skolotājas Ievas Lases klavieru pavadījumā nodziedāja pāris I. Kalniņa un J. Lūsēna dziesmu. Lai sanākušie gūtu konkrētāku bildi par skolu, bija izvēlēta vizuālā metode: uz skatuves izritināja lielu ekrānu ar daudzām foto montāžām par pērnā gada darbošanos un ar statistikas datiem, ko asprātīgi komentēja Aira Miķelsone. Kopumā šķita, ka skola (ar pāri par 60 audzēkņiem) ir stabila vienība, kaut arī skolotājiem ir dažāda izglītība un pedagogiskā māka un viņi maizes darbā šeit nodarbināti vēl citos daudzveidīgos arodos. Bet visus vieno latvietība, kas svešumā ir laba saistviela.

Pēc tam mūs iepazīstināja ar skolas 60 gadu vēsturi. Nez kā bija saglabājusies 50. gadu Stokholmas skolotāja E. Rieksta ie-

runātā kasete, kuŗā dzirdējām viņu stāstām par bēgļu nometņu skolām un par daudzo Stokholmas priekšpilsētu sākumskolām. Tikai 1953. gadā izdevās to visu apvienot, jo laimējās dabūt telpas zviedru skolā pašā Stokholmas „sirdī” – Vecpilsētā, kur sanāk visu priekšpilsētu ceļi. Šinīs telpās tad nu vēl arvien mītina Stokholmas Latviešu skola.

Rīcības komiteja bija iecerējusi sadabūt agrākos skolas vadītājus, pārziņus, bet diemžēl visi no paša pirmā laika jau ir aizsaulē. Vienīgi Andrejs Leimanis varēja kaut cik atcerēties sava tēva Jāņa Leimaņa garos skolas vadīšanas gadus, jo arī viņam katru sestdienu bija jāpošas uz skolu, atstājot novārtā iemīloto futbola laukumu. Pēc „Leimaņa laika” mainījās paaudzes: skolu pārņēma trimdas otrā paaudze. Pirmais bija V. Strēlertes dēls Pāvils Johansons, kuŗš pats bija šo skolu absolvējis. Tagad Pāvilam līdzī bija viņa iemīlotā ģitara. Viņš dziedāja gan jautri, gan sēriģi, sevi pavadīdams, izsaukdams savus audzēkņus, kas atsaucās zālē. Tad atkal nolaidās ekrāns, kuŗā redzējām Baibu un Andri Vītoļiņus no Rīgas nododam sveicienus skolai. Abu Vītoļiņu darbība skolā bija spilgta un intensīva, atstājot dziļu iespaidu šejienes latviešu sabiedrībā.

No Austrālijas atbraukušais Juris Rozītis sāka vadīt skolu īsi pirms lielajam politiskajam pārmaiņām, kad vecā trimda juka un jauno pienācēju vēl nebija daudz. Sarīkojumā Juris stāstīja, ka skolai trūcis kā bērnu, tā skolotāju. Tikai ar četrām ģimenēm, kuŗām bērni bijuši tieši šādas skolas limenī, skolu izdevies izglābt. Var jau būt, ka Juŗa talants un aizrautība ar teātra mākslu arī bija viens no lietderīgiem līdzekļiem. Tāpat šai vakarā publika priecājās, noskato-

ties uz ekrāna toreiz Ziemsvētkos uzvestās Alberta Kronenberga „Sprunguļmuižas gadatirgus” sākuma ainiņas. Pēc „Juŗa posma” skolai atkal lāgā neveicās: vadība gāja no rokas rokā, un visas vadītājas bija sievietes, bērnu mātes. Par to sarīkojumā stāstīja Daina Millers Dalsjō, Maija Balodis Karlsson un Laine Lasmanis Wikmark. Tad nu patlaban varam būt droši, ka skola ir nostiprinājusies, ticības pilna un moŗa.

Visus programmas dalībniekus sumināja ar roŗu buķetēm un skolas T-kreķļiem no skolas komisijas, publikai sirsniģi aplaudējot. Nodziedot tradicionālo kopdziesmu (no Vitas Viktoršones vadības laika) „Maza, maza ābelīte”, šīs jubilejas svinīgo daļu beidza atkal ar ekrāna nolaiŗanos, uz kuŗa redzējām un dzirdējām bijušās prezidentes Vairas Viķes-Freibergas siltos sveicienus un laba ceļa vēlējumus.

Pēc svinīgās daļas izsalkuŗie stājās pie bufetes garās čūsku rindās, ap galdiņiem drūzmējoties mātēm ar mazuļiem. Zālē ņirbēja, pulsēja, čaloja – viss liecināja par pozitīvās enerģijas uzkrājumu. Mielasta laikā tā vēl izpauŗās gan Jāņa Krēŗliņa „ŗokolādes mīklu” risināŗanā, gan apspeikumos; skola saņēma arī konkrētu dāvanu, proti: Pensionāru biedrības priekŗsēde Diana Krūmiņŗ-Engstedte pavēŗtīja, ka pieci pensionāri vēlas nākt talkā, stāstot lieliem un maziem skolā savu pieredzi un atmiņas. Tas taŗu ir jauki!

Līdz vēlai tumsai vēl skanēja mūzika, dziesmas ar danŗiem viņās ap Ilgu Reiznieci un „Ilģiem”, kur pastarpām darbojās loterija un svinētāji baudīja vēl „jubilejas klinģeri” ar izmeklētu kafiju. Lietus bija stājies. Drīz sākās jauna diena – svētdiena atpūtai!

V. Lasmane

Tas, ko cilvēks dara šodien, atspoguļojas nākotnē

Tikko ir sākusies vasara, un Zviedrijā visur ir pienācis laiks skolas nobeigumam. Arī Stokholmas Latviešu skolai ir tradicionālais nobeigums, un ŗogad tā svin savu 60. dzimšanas dienu Stokholmā. Skola ir pastāvējusi divas paaudzes un tagad veiksmīgi un ar lielu enerģiju audzina treŗo. Skola sākās ar mana tēva paaudzi un ar tiem latvieŗiem, kas pēc Otrā pasaules karŗa bēga no totalitārā režīmā. Visu manu bērniņu mēs tikām saukti par trimdiniekiem. Tagad mūsu apzīmējums ir mainījies uz ”diasporieŗiem”. Tāpat Latvieŗu skola, gadiem ejot, ir mainījusies. Latvijai atbrīvojoties, arvien vairāk Latvijas iedzīvotāju ir pārcēŗusies uz citām zemēm, tostarp arī uz Zviedriju. Tas pats ir noticis ar Stokholmas latvieŗiem, kuŗi lielā vairumā ir pārcēŗusies uz Latviju. Sanāk, ka pie mums Stokholmā apgrozās Latvijas latvieŗi, bet t. s. diasporieŗi vairumā ir pārcēŗusies pie savām saknēm.

Kuŗš būtu paredzējis ŗo attīŗību pat tikai pirms divdesmit gadiem? Un kuŗš būtu vispār sagaidījis, ka Stokholmas Latvieŗu skola pastāvēs un pārvarēs aizbraucēju rindas? Tātad skolas apmeklētāju sastāvs ir mainījies, pielāgojoties jaunajiem laikiem. Es pati to sāku izjust tolaik, kad aktīvi darbojos skolā, jau pirms pieciem, seŗiem gadiem. ŗi cilvēku pārmaiņa ne tikvien nes citu domāŗanas un

kultūras paveidu un paraŗas, bet arī pieņem citus principus un prioritē citas lietas. Stokholmas latvieŗu skolēnu starŗā pieeju valodai veicināja dziedāŗana, runāŗana, klausīŗanās un mācīŗanās rakstīt un lasīt. Mācīŗas bija iespējams individuāli pielāgot katram bērnam. Latvijas latvieŗi valodas pamatus jau ir apguŗuŗi un tēme uz lielāku izaicinājumu. Daŗi Zviedrijā dzīvojoŗi skolēni ŗim tempam tiek līdzī, bet citi, kā jau tas gandrīz vienmēr notiek, atkrīŗ. ŗodien tieŗām var teikt, ka skola atspoguļo nevis tikai Latvijas svināmās dienas un valodu, bet arī attieksmi, kādā notiek mācīŗas Latvijā. Skolotāji, valde un vadība lielā mēŗā ir latvieŗi no Latvijas. Kopīģi visas idejas un paraŗas, protams, dod jaunu iedvesmu un priekŗroku attīŗībai. Kad es 70. gadu beigās nobeidzu Stokholmas Latvieŗu skolu, mēs nebīŗām tēŗpuŗās skaistās kleitās, ar frizētiem matiem.

Kad es gāju Latvieŗu skolā, Latvija bija tālu no mana redzesloka. Tīta miglā, tā it kā eksistēja, un tomēr tās tur nebija, jo mēs nevarējām turp aizbraukt ar mūsu Latvieŗu skolas klasi, nevarējām paŗi redzēt to zemi, par kuŗu mācīŗājamies. Par ŗo zemi neviens zviedrs nekā nezīnāja, un man tā palīka nesaredzama un nesatverama. Tagad var iegādāties mācību materiālus no Latvijas, tos pat pasūtīnot pa pastu, un tas, starp

citu, ļoti atvieģlina skolotāju dzīvi. Skolēni var apciemot nometnes Latvijā, braukāt pa visām Latvijas malu malām un pat strādāt Latvijā.

Tagad Latvieŗu skola sakas jau ar bērnu darŗu, ŗi parādība neeksistēja manā laikā. Pati sāku skolu seŗu gadu vecumā, un tā beidzās, tāpat kā ŗodien, ar astoto klasi. ŗodien bērns var iet Latvieŗu skolā divus, trīs un pat četrus gadus ilgāk, nekā bija iespējams toreiz.

Bet ir arī līdzības. Skola joproģām iztieŗ ar nelieliem ekonomiskiem līdzekļiem. Tā pastāv no katra cilvēka darŗa un pārliecības, ka vēlamies dalīties savā tautībā un nodot to tālāk saviem bērniem. Kāds ir teicis, ka būt latvietim ir dārgs priekŗ, un daudzreiz tā pa gadiem ir bijis, ka pašam jāmaksā par paŗa darŗu. Vēl viena līdzība ir sestdienas rīti, kad ģimenes kopīģiem spēkiem mēŗi braucīnu uz skolu. Taŗu, tā kā mūsu tuvumā jau 20 gadus ir brīva Latvija, ŗķiet neticami, ka aizvien vēl ar tādu sparpu esam veidojuŗi Stokholmas Latvieŗu skolu.

Es ceru, ka skolai svinēŗim arī 70 gadu jubileju. Un paldies visiem, kas turpina ŗo grūto darŗu!

Maija Balodis Karlsson
Stokholmā, Zviedrijā.
Agrāk viena no skolas vecākiem, valdes locekle, skolotāja un skolas vadītāja

RADI UN DRAUGI

VIESNĪCA ★★★★★ WWW.HOTELRADIUNDRUGI.LV

MĀRSTAĻU IELA 3 | RĪGA LV1050 | LATVIJA | +371 6782 0200

LAIPNI LŪGTI RĪGĀ, ANGLIJAS DAUGAVAS VANAGU FONDA VIESNĪCĀ "RADI UN DRAUGI"!